

A BEVÁNDORLÓ

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

V. Évfolyam. 84. szám.

Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.

NEW YORK, N. Y., CLEVELAND, O., PITTSBURG, Pa., KEDD, 1908. OKTÓBER 20-án.

V. Year. No. 84.

A FEKETE KÉZ.

AZ AMERIKAI MAGYARSÁG ERKÖLCSI ÉLETE.

Eddig csak az olaszok söpredékének mestersége volt az alattomos rágalmazás. Nem egészen az olaszoké már ez a kétes dícsőség. Versenyársakat kapnak a minden tisztességet utáló banda tagjai. A konkurrens magyarok. Magyarok, még pedig az elejéből.

Csak nemrég rántották le a bíróság előtt a leplet arról a szennyes újról, amelynek szerzője Dienes Márton.

Ha igaz az, hogy Dienes Márton *csupán* pénzért akar hazafi lenni, s hogy csak pénzért akarta kitorni innen Ortinszky püspököt, — *ez nem esodálkozhat senki.* Hogy azonban ez ügyben az amerikai magyar görög katolikusoknak a magyar kormányt éppen azon lapok bírnák befolyásolni, amelyekbe Dienes Márton ír, — *ezt megint nem hiszi el senki.* Hogy az amerikai magyaroknak Dienes Márton és társai prédikálhatják az erkölcsöt, — erről meg nem tehet, ezen meg nem segíthet az amerikai magyarság tisztességesen gondolkodó része.

Idéig csak szegélytűt azt, hogy a nyomtatott papíron, uton-utfélen nekünk szegződött a revolver. Szegélytűt, — de nem törődünk vele. A tisztességesen dolgozó amerikai magyarok úgy gondolkodtak, hogy majd csak vége szakad annak a herce-hurczának és veszekedésnek, amelyet mindig a magyarországi társadalom élhatalmai szítottak közöttük. Azt hittük, hogy ezek az urak majd csak szemközt találják egyszer magukat a tisztességes magyarok ezrével.

Tévedtünk. Az évek hosszú során szerzett tapasztalat azt bizonyítja, hogy az Amerikában nehezen dolgozó magyarok százezerrel nem érnek arra rá, hogy a magyar társadalom eme élhatalmainak vezérségi viselkedésére ügyet vessenek. S mert ez így van, nemcsak Dienes Márton, de minden hazuról közénk szalasztott jótörku magyar előtt nyitva az ut arra, hogy az amerikai magyarság képzel, s csupán a levegőben lógó vezéri botja után erőlködjenek.

Mindig akadnak magyar lapok, sőt az utóbbi időben magyar papok is, akik alkalmat adnak a magyar társadalom elé tört alakjainak a szereplésre. De olyan tanulmánytón levő képviselő is akad már, aki Dienes Mártontól és tanítványaitól szerzi be az adatokat az amerikai magyarságról, hogy arról a magyar törvényhozásnak referáljon. Nem tudjuk, hogy kit sajnáljunk jobban. A képviselő urat-e, avagy az Amerikában Magyarországot vérejtékező magyarokat, kiknek ügyében az ily emberekől informált képviselő révén hoz majd törvényeket a magyar képviselőház?

Szomorú állapot ez a miénk. Mert az még csak hagyján, hogy Dienes Márton magyar lapnál dolgozzon, hogy Dienes Márton ezer és ezer magyarnak erkölcsöt hirdet. Dienes Mártonnak joga van az élethez. De ahhoz nincsen joga Dienes Mártonnak, hogy éppen ő arra tanítsa az amerikai magyarokat, hogy mit tegyenek, ha akár ennek az országnak, akár elhagyott hazájuknak jó és tisztességes polgárai akarnak maradni.

Az olyan ember, mint Dienes Márton, aki hazáját el tudta árulni, ne tanítson minket arra, hogy miképp kell a hazát szeretni. Ne írjon nekünk Dienes Márton arról, hogy ki a tisztességes magyar ember. S mégis ír Dienes!

Nem parancsolhatjuk meg Dienes Mártonnak, hogy nekünk ne írjon. *S itt a baj.*

Dienes Mártonnak joga van újságszámmal megkeresni a mindennapi kegyelet, ha arra alkalmat ad neki úgy

az itteni, mint az otthoni sajtó. Dienes Mártonnak joga van ítéletet mondani felettünk, ha arra feljogosítja itteni és otthoni barátai.

Miért keresné meg Dienes Márton más, tisztességes munkával a kenyeret magának és gyermekeinek, ha ugy az Amerikában élő képzelt vezérek, mint az otthoni újságírók alkalmas eszköznek tekintik, s munkáját jól megfizetik.

Ezért lett hatalmas közöttünk Dienes Márton. Ezért volt bátorsága elfogatni Páldy Károlyt, hogy zsarolásért büntettesse meg. Nem-e a legnevetesebb dolog az, mikor Dienes Márton, a vesztegetéseknek és intrikáknak nagymestere, bíróság elé meri huzcolni ezt a tapasztalatlan fiatal embert. Biztos talajra állíthatják ezt a Dienes-t a jóbarátok, hogy ily merészen fel merje emelni a fejét.

Addig, míg Dienes Márton az arravaló újságokban prédikált, nem szólottunk semmit. De most, mikor a Páldy Károly ügyéből nyilvánosan kiviláglik, hogy Dienes Mártonnak a keze nemcsak az újságokba ér el, de a templomunkban prédikáló papoknak a ruháját is rángatja már, hogy azok az ő szája szerint prédikáljanak, — volna egy pár szavunk. Nem Dienes Mártonnak akarunk beszélni, de azoknak a magyar papoknak, akik ime a templomunkba is beengedik a hazafurlok szellemét, hogy azzal az amerikai magyarok lelkét megfertőzzék.

Hogy benne van már a Dienes Márton szelleme a templomainkban, annak bizonyására álljon itt az a levél, melyet főtűd *Kovács Lajos*, a new yorki magyarok plébánosa írt Kovács Kálmánhoz, a „Magyar Zászló“ szerkesztőjéhez. Itt a levél szövege:

„*Kedves Kálmánom!* Tudomásomra jutott, hogy valami Páldy nevű es... sz kompromittáló cikket akar közzétenni lapodban. Nekem az egész ügylőz nincsen semmi közöm, de hallom, hogy Dienes Marczit és a „Pesti Hírlap“-ot is belekeverte, azért akarok felvilágosítani, hogy lapod és te is ne üljetek fel ennek a Páldy alaknak, aki esetleg téged is fog később blackmail-olni. Dienes abszolút nem avatkozott és nem avatkozik bele a görög katolikus ügyekbe és soha nem is írt, se pro se contra Ortinszkyról, — hát legjobb lesz őt a játékból kihagyni, nehogy igazán ellenséget hozzereztek. Neki még mindig óriási összeköttetései vannak Pesten, te azt jól tudod, s ha ő esetleg ellensége Ortinszky ügyének, csak írtani fog, s nemcsak a „P. H.“-ot, hanem több lapot is tudnak barátod ellen uszítani. Légy szíves kedves Kálmánom az ő nevét teljesen kihagyni, mert alaptalan az egész — s ő a legnagyobb meglepetéssel vett velem együtt részt a piszkos ügyről tudomást, amibe Páldy bele akarta keverni csak azért, hogy esetleg egy-két dollárt kicsikarjon. *New York, 1908. szept. 19. Szerető testvéred Lajos.*“

Eme levél elolvasása után ki meri kárhözváltani Dienes Mártont?

Dienes Mártonnak igaza van. Mert ha a papi talárt körülvevő tiszteltetbe főtűd Kovács Lajos betakarja ezt a hazafurlok, úgy miért ne merje elfogatni Dienes Márton — Páldyt!

De mást is regél ez a levél. Bevilágít ezzel a levéllel Kovács főtűd ur az amerikai magyarságot vezetői vélt magyarok lelkének legmélyére. Láthatjuk ebben a levélben azt a fertőt, melybe ime az egyházközségek vezetői bele huzzák a még tisztességes magyarokat. Láthatjuk ebből a levélből azt, hogy kik azok a magyarok, akik bár szaladtak hazuról, mégis elég erős maradt a tü-

dejük ahhoz, hogy hazafias ünnepeinken a frázisok tengerébe temessék el a saját bűneiket. Láthatjuk azon alakokat, akik csak azért ordítanak tele torokkal a füleinkbe, hogy ne halljuk az utánuk esőrgöttet rabláncok csilingelését akkor, ha nagyon erősen fúj a szél keletről, szegény elhagyott hazánk felől.

Láthatjuk ebből a levélből odahaza is, hogy kikre bízták az Amerikában nehezen dolgozó magyarok százezeinek lelkét. Láthatjuk ebből a levélből otthon, hogy a milliók százait hazaküldő magyaroknak milyen vezéreket tekintett a kormányok nemtörődömsége. Tanulhat ebből a levélből a hazai sajtó is. Megtanulhatják odahaza a főtűd Kovács Lajos leveléből azt, hogy ki az oka annak, ha a hazájába visszatérő magyar nem úgy tiszteli a törvényeket, mint ahogy azt odahaza megkívánják.

Köztünk már a fekete kéz. A lapok nagy részének „Szerkesztői Postája“ telve a legpiszkosabb meggyanusításokkal. Az egyik katolikus pap azzal ijeszti a másikat, hogy ne bántsa az áruló Dienes-t, mert akkor a lehatalmasabb emberek lesznek az ellenségei odahaza. Névtelen levelekkel s fenyegetésekkel halmozzák el azokat, akik nem rettennek vissza attól, hogy alattomos munkájukat leleplezzék.

Nem mi, nem a verejtékben és hazánk jóvoltáért küzdő becsületes magyarok vagyunk ennek az oka. Nem mi bennünk a hiba. Hogy szeretjük a hazát, azt megmutattuk, mert hiszen az utolsó garasainkat is hazaküldözgettük.

Elvártuk volna a magyar kormányt és az itteni külképviseletetől azt, hogy ha már társadalmi uton nem tudott bennünket megvédeni a magyar társadalom száműzötteinek garázdálkodásaitól, úgy védett volna meg bennünket az egyház utján.

Annai ereje csak van a magyar kormány, hogy a még romlatlan lelkű magyar népet megvédi, ha máshol nem, egy a templomban. Ennyi joggal elvárhatott Magyarországtól nemcsak az amerikai magyarság, de az Egyesült Államok kormánya is.

Hisszük és reméljük, hogy Madarász képviselő ur azért tartózkodott a mostani magyar vezérek között, hogy azoknak lelkét megmereve, egy informálja a magyar törvényhozást, hogy a magyar kormány a jövőben meg tudja védeni az amerikai magyarságot nemcsak Dienes Mártontól, de azoktól is, akik Dienesnek nyomán haladva anarchiát teremtettek a magyarok között.

Kurucz.

KÖZBIZTONSÁGUNK.

A betörők szorgalmasak New Yorkban.

Hogy mennyire szorgalmasak a betörő urak New Yorkban, arról tanuságot tesz az Ocean Trust Companynak most kiadott kimutatása.

Nevezett biztosító társaság szerint a lefolyt esztendőben *harmincegyezer* betörést követtek el New Yorkban. S ez a szorgalmas munka jövedelmező volt. Tizenötmillió nyolczszázhetvennyolcz ezer dollárnyi értéket emeltek el az idegen vagyonnak emez ellenségei.

Bingham ur emberei elfogtak ugyan 1764 gyanus egyént, de csak 420-ra tudták rásűtni az enyém és tied közötti különbségnek nemtudását.

Ha a rendőrfőnök kevesebb cikket írna s több időt szentelne hivatásának, a betörők talán még sem garázdálkodhatnának annyira.

HÁBORU ÉS BÉKE.

A NÉMET CSÁSZÁR LEVELE FERENCZ JÓZSEFHEZ.

A szerbek, akik a mult héten Bosznia és Hercegovina bekebelezése miatt levették a szájukat Magyarországra és Ausztria ellen, hogy azután elnémuljanak, most ismét szeretnének háborusdít játszani. Egy pár száz katonát el is küldtek a határra, akiknek ez a kis mozgás remélhetőleg nem fog megártani. Kárt a szerbek csak a saját torkukon fognak ejteni, mert a sok kiabálástól kétségtelenül el fognak rekedni.

A bekebelezés ellen most már alig emeli fel szavát egyetlen nagyhatalom. *Aehrenthal* báró külügyér, aki a jelen kérdésben felette ügyes diplomatának bizonyult, amellet kardoskodott, hogy a berlini szerződés nem lett megsérve, annál kevésbé lehetett megsérve, mert berlini szerződés már — nincsen. Hatályát elvesztette abban a perczben, a mikor Törökország alkotmányt kapott. Ezt a magyarázatot elfogadta a legtöbb nagyhatalom, élükön Németország. Sőt *Vilmos* császár annyira ment, hogy a jelenleg Budapesten időző *Ferencz Józsefhez* levelet menesztett, amelyben a németek császárja a törvényt helyesli s elgött kollégájának német segítséget ajánl fel az esetre, ha a német közbelépés szükségessé válnék.

Ez a határozott hang lecsendesíti a szerbeket. Hogy mennyi időre? Azi csak a diplomaták mondhatnák meg. Mert ők és nem a népek csinálják a karavardásokat.

Ha azonban Szerbia és Magyarország és Ausztria között az ellenségeskedés csakis a csöcselék utcái larmájában nyilvánult meg, a királysággá lett Bulgária és Törökország között kitörőfélben van a háboru. Bulgária komolyan megsértette Törökország érdekeit nemcsak azért, hogy függetlenítette magát, hanem azért is, hogy mint ezt már régebben jelentettük, a keletrumiiai vasutat megszállotta.

Törökország belenyugodott Bulgária ez ellenséges cselekvésébe is s csak angyai kárpótlást kért a vasutakért. Magyarország, Ausztria és Németország elismerték Törökország követelésének jogosultságát s a bolgár kormánytól igyekeztek odahatni, hogy a követelt kártérítési összeget fizesse meg. Bulgáriának azonban nyilván szintén a fejébe szállt a nagyzás szelleme és ridegen visszautasította Törökország követelését. Törökország erre mozgósított. Bulgária most megteszt ugyanazt és csapatait a határon összpontosította, hogy az egész török hadsereg mozgósítása előtt előnyös állást biztosíthasson magának.

Franciaország, mely Anglia utján lázítja a népeket, *hivatalosan* ugyan csak közbenjárt Bulgáriánál a béke fentartása érdekében. Ez azonban az orosz-angol-francia képmutatásnak csakis újabb jele.

Kétségtelen ugyanis, hogy Magyarország és Ausztria segíteni fogják Bulgáriát, mihelyt az ellenséges ágyuk tényleg eldördülnek. Ausztria már csak azért is, mert kereskedelmén Törökország nagy károkat ejtett az utolsó időben. Németország pedig, amint ezt e cikkek bevezető soraiiban jelentettük, segíteni fogja Ausztriát.

A három új szövetséges, Anglia, Oroszország és Franciaország, a titkos lázítás daczára a világ színe előtt mosni fogja a kezeit s azt fogja mondani, hogy a béke fentartása érdekében megtejt mindent, de viszont meg kell védenie a saját érdekeit, mihelyt a háboru kitört.

Látjuk tehát, hogy a keleti kérdés nemcsak hogy meg nem oldódik, hanem egyre zavarosabb lesz. Növeli a zavart az a megszárlás, amelyet vasárnap törökök vittek végbe az örményeken Wiransheirben. Még asszonyokat és

gyermeket sem kíméltek a fanatizált törökök. Igaz, hogy a kormány azonnal katonaságot rendelt ki a rend helyreállítására. Mindazonáltal Oroszország az örmények legyilkolását újabb ürügynek fogja tekinteni, hogy a kereszténység nevében eljárjon Törökország ellen.

Nagy események előestéjén vagyunk s ez események horderejét halandó kiszámítani nem képes.

ZERKOWITZ CZIKKEI.

„*Evening Post*“-ban és „*American*“-ben ismerteti Magyarországot.

Mig az amerikai magyarság egyes önalkotott vezérei abban vélik előbbrevinni a magyarság érdekeit, hogy tervszerűen egyes emberek becsületébe mártják a kezüket, míg a kutyák megugatják a holdat, mivel ennek csendes fénye bántja a szemüket, míg még Zerkowicz keres. tanácsost is tollhegyre veszik, mivel ő produkál, mások pedig csak larmáznak, — azallat ez a *Zerkowicz Emil* a magyarság minden igaz barátjának örmére folytatja az ő üdvös, cztudatos munkálkodását.

A magyar kormánynak egyetlen kiküldötté sem fogta fel soha annyira komolyan az ő hivatását, ahogy tette és egyre teszi Zerkowicz Emil ur. Sem nagykövet, sem konzul soha annyit nem fáradozott, mint ő, hogy itt Amerikában szótsozjon a *halvélemény* Magyarországot felől s hogy nemzetünket megismerjék valahára a maga valójában.

Legtöbb az *Evening Post*, az Egyesült Államok e legtekintélyesebb angol lapja, között Zerkowicz tollából egy közel háromhasábot cikket, amelyben statisztikai adatok nyomán ismerteti Amerika műveltebb népe előtt Magyarországot és ennek viszonyát Ausztriához. Ezzel a cikkekkel még foglalkozni fogunk.

Most vasárnap pedig a közel egy millió példányban megjelenő *N. Y. American* című angol lapban tett közzé egy cikket a magyar iradalomról.

Zerkowicz Emil urnak ez a munkássága máris üdvös eredményeket hozott magával. A komolyabb angol lapok kezdenek Magyarországgal akképp foglalkozni, ahogy soha azelőtt nem foglalkoztak s az amerikai kereskedelmi világban, ahol Magyarország addig ismeretlen fogalom volt, kezdenek érintkezési pontokat keresni Magyarországgal.

E helyütt felemlítjük még azt is, hogy *Lukács Jenő* ur, akit a *Bevándorló* olvasói elég előnyösen ismernek, *Mohár Ferenc* elbeszélését átülteti angolba. Az első elbeszélés, „*Lohengrin halála*“, az *American* vasárnapi számában jelent meg illusztrálva. Az angol lap vastag betűkben ekképp hirdeti az elbeszélést: „*By the man who wrote „The Devil*“. [Az embertől, aki az „ördög“-öt írta.]

ROBBANÁSOK ELLEN.

Hogy lehet a bányászerecsellenségeket megakadályozni.

Roosevelt *Tivadar*, mielőtt otthagyja a *Fehér Ház*-at, még egyszer jelét adja annak, hogy mennyire szívén hordja a nép s különösen a munkások érdekeit. A gyakori bányászerecsellenségek arra indították az elnököt, hogy kísérletet tegyen ama szerencsétlenségek megakadályozására. Ebből a végből Amerikába kéréte *Watteyne Victor* brüsszeli és *Meisner Károly* berlini szaktudósokat, akik az itteni bányákat tanulmányozni fogják. A tudósok a napokban megérkeztek és *Roosevelt Tivadar* tegnap fogadta őket.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

MAGYAR BOHÉMEK ESTÉJE.
Kedves kis estélye volt a new yorki magyar bohémársaságának szerdán este Burger József honfittársunk 20 Avenue C alatt levő elsórangú vendéglőjében. Burger ur nemcsak magyar vendégszeretettel, de oly kitünő vacsorával fogadta a kis társaságot, hogy mindjárt az első falatok élvezése után a bohém jókedv életet kért olyannyira, hogy Steinberger Márton dr. megnyargalta a pegázusát s a jelen voltak kacagása és tapsai közti elmondta a következő zöngeményét:

Lantom ócska hurján
Ismét zendül ének
Róliatok, ti vidám
Kedélyű bohémek.
Kiket idehozott
Nem isten csodája.
Hanem Burger Józsa
Zamatos konyhája.

Itt vagytok mindnyájan.
Nem hiányzik senki.
Mindmezeany magyar
Többség jött jenki.
Örömtől ragyog a szem,
ha a rátkot tekint.
Legyetek hát udvöz.
Összesen, egyenként.
Itt nagyon közönségek
A jó Singer Mihály.
Ki bár „békés” ember,
Sok galibát csinál.
Veszedelemes szerszám
Haj, a Bevándorló!
Sok embernek hátán
Keményen mángorló.

Szerényen ül helyén
Jólelkű Braun Márkus
Mint ha nem ő volna
A honörző Árgus.
Jár-kelek Washingtonba,
S isten tudja merre,
Amerikás polgárt
Gyártogat ő egyre.

Doktor Kellner Emil,
Mindenkül belátja.
Hogy a nő nemnek
Önzetlen barátja.
Ha rátalál egyre,
Aki őt láb tiz incs —
Egy hétig Stewartnál
Frlunus senkinek sincs.

Máma nem is kikkel
Szellentől bugyogó,
Furfangos fiskális,
Hunfalvy Hugó.
Huszonöt dollárért
Kölesonadja eszt.
Megeny minden pert ő,
Csak a — kien veszt.

Bohéme doktora,
Tihamér Horn — orvoski
Appendicitisnek
Azt mondja, hogy: czoki.
Hogya előveszi
Kétüti bicskáját,
A csontkaszás halál
Elhordja irháját.

Oroszlánörvényű
Kurucz had Szolnok,
Perényi zászlós ur.
Ujásziró, szólnok.
Minden cepp vérvél
Httet, hazát ő véd.

Szereti a papot,
Legkivált az — övét.

Koch-Neustadt ikerpár,
Akár Pollux-Castor,
Együtt látja őket
Boulevard és Ástor.
Nyakkendő s zében
Legnagyobb szakértők.
Szegény, kicsi lányok
Majd meghalnak értök.

Jó bohém Kern doktor,
Ő nem beszél sokat.
Akkor is mosolyog,
Ha kihuz egy fogat.
Csupán akkor busul,
Mikor sok a dolga.
Slet panaszkodni
El a — Monopolba.

A Loew Vilmos bátyám,
Bohéme nosztora,
Szavai, költ, ír, fordít,
Arany-a humora.
Noha nagyapó már,
Lányok körül odósz.
Csoda e, ha bajba
Keverte az „ördög”?

Ekkor hozták az asztalra a turós réstest. Látására Steinberger dr. letette a lantot s villához nyult. Megígérte azonban, hogy folytatni fogja. Az estély kitünően sikerült, ami jórésben Molnár Lipót borainak is tulajdonítható. Jelen voltak: dr. Horn Ferenc, dr. Kellner Emil, Loew N. Vilmos, dr. Steinberger Márton, Perényi Béla, Hunfalvy Hugó, Kubinyi Imre, Kiesler Leó, Frankel Jenő, Neustadt Zsigmond, Koch Dezső, Löffler Ödön és a „Bevándorló” szerkesztője.

MAGYAR BANDERIUM TAFT TISZTELETÉRE. Az Ohio állambeli Steubenville-ből írták lapunknak, hogy az ottani polgárságnak ünnepnapja volt mult szerdán. Taft H. Vilmos, a republikánus párt elnökjelöltje tisztelte meg e város lojalis republikánus szavazót látogatásával. Taftot leírhatatlan lelkesedéssel fogadta a 40.000 főre menő, messze vidékekről összesereglett közönség és a Jefferson countybeli republikánus bizottság nagy parádét rendezett tiszteletére, amelyben mintegy 5000 ember vett részt. Taft néhány percig tartó beszédében hangsúlyozta, hogy ő a munkásosztály barátja és a mint a multban, ugy a jövőben is főtelevé lesz, hogy ez osztály érdekei csorbulást ne szenvedjenek. Utalt továbbá a demokrata párt programjára a vámvizitót illetőleg és figyelmeztette a szavazókat arra, hogy tőlük függ, vajjon újra felélenküljön-e az Ohio völgye, mely tele van gyárakkal, avagy szenvedje-e a következményeit ama káros hatása politikának.

Dicséretre méltó dolog, hogy a Steubenville és környéki bevándorolt elem, köztük természetesen a magyarság is, segített a republikánus bizottságnak az ünnepeletében. A Szt. Imre herceg, gróf Apponyi Albert és Pádai Szt. Antal egyletek egy része, valamint kétféle itteni szerb egylet és egy tő egylet lovasbandériummal élükön és Friedl Lambert steubenvillei bankár vezetése mellett összesen mintegy négyszázan vonultak ki zászlóikkal és jelvényekkel és esinos megjelenésükkel és a naphoz méltó magatartásukkal valóban kiérdemelték azt a dicséretet, amelylyel mindenütt elhalmozták őket.

A SZÖVETSÉG COLUMBUSI OSZTÁLYA. Mészáros Lajos honfittársunk az Ohio állambeli Columbusból a következőket írja: A Bevándorló tekerkesztőségének, New York. Tekintetes szerkesztő ur! Bocsásson meg azért a bátorságomért, hogy a jelen soraimmal háborgatom s egyttal arra kérem, hogy azoknak becses lapjában hely engedni sziveskedjék.

A clevelandi Szabadság-nak már régebben beküldtem közlés végett, hogy az Amerikai Magyar Szövetség főgyűlése előtt olvashassák, de a Szabadság, előttem ismeretlen oknál fogva nem közölte ezt a közérdekű dolgot, s így ez a főgyűlésen tárgyalás alá nem is kerülhetett.

Még mindnyájan emlékezünk arra a nevezetes eseményre, amikor az Amerikai Magyar Szövetség megalakult. Itt Columbusban is alakult egy osztály körülbelül 75 taggal, amely tagoktól mindjárt az alakuló gyűlésen befolyt 42 dollár 50 cent. A tisztikarát a következőleg választotta meg: elnök Titka István, alelnök Nemeth Ferenc, pénztáros Puky Béla, jegyző Kertész K. János. A gyűlésen elhatározták, hogy 1906-iki clevelandi főgyűlésen az osztály küldöttségileg képviselteti magát. Mégis azt kérdezem most: halott-e valaki valaha a columbusi osztály létezéséről? Küldött-e azóta delegátust a clevelandi főgyűlésre? Hol van már most a pénz, amely ez osztálynál fenmaradt?

Ha, elég sajnosan, az osztály tagjainak lelkesedése lelohadt s az osztályt fentartani nem bírták, miért nem intézkedtek a fenmaradt pénz hovatartására? Mert csak az alakuló gyűlésről a delegátusok utóközléseinek levonásává maradt 19 dollár 50 cent.

Ezt akartam az Amerikai Magyar Szövetség legutóbbi főgyűlésének tud-

Alapították az 1888-ik évben. **JACOB KLEIN** Egyszerű orvól.

MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓJEGY- ÉS KÖZJEGYZŐI IRODA.

A PENNSYLVANIA VASÚTTÁRSULAT EGYEDÜLI MAGYAR FŐÜGYNÖKSÉGE

1340 PENN AVENUE, PITTSBURG, PA. 207 SIXTH AVENUE, HOMESTEAD, PA.

KOLDUNK pénzt az 6 hazába gyorsan és biztosan: a legrovidebb időn belül kősbentjük a pénz kiutalását igazoló eredeti postai feladó-vevényre. Pennsylvánia állam bankházaik nagy részét VESZTÜNK és ELADUNK hitfelelő pénzeseket. Pennsylvánia állam hitfelelő kamatait: kivánságára mi itáluk az hazai pénzrel. Pénzeseket elfogadjuk megőrés végett és fizetnek kamatait és beszeresztük az elhelyezték bármely hazai bankban, vagy a Magyar Királyi Postaközpontban és beszeresztük az eredeti hitfelelővevényre.

ELADUNK HAJÓJEGYKET bármely hajóra a hajótársulatok eredeti árán és nagy kiterjedésű eredeti hitfelelővevényre.

ELADUNK HAJÓJEGYKET bármely hajóra a hajótársulatok eredeti árán és nagy kiterjedésű eredeti hitfelelővevényre.

JÓEL KATONAI, belsőbizonyos és hazai parva ügyekben asszisztálással gyorsan és pontosan járunk el.

ELFOGADUNK betéteket a Duquesne Magyar-Amerikai Takarékpénztár és Hiteltársulat javára is.

The American Savings & Trust Co., Duquesne, Pa.

ALAPTÖKE ÉS FÖLÖSLEG \$175.000.00.

Állami ellenőrség által álló takarékpénztár négyzázalékos betétezműlára, hol a magyarság kamatoztatás mellett a legbiztonságban érteheti meg pénzét.

IRJON ARJEGYZÉKERT E CZIMRE:

JACOB KLEIN

1340 PENN AVENUE, PITTSBURG, PA.

mására adni, mert hogy eddig nem jutott az illetékeseknek tudomására, az nem az én hibám. Most is arra kérem a főtisztikart, hogy a columbusi pénztársulostól követelje be az elszámolást. — A tekerkesztő urnak köszönetet mondok a szíves közlésért. Öszinte tisztelettel Mészáros Lajos, 129 S. Scioto street, Columbus, O.

HOVA VIGYÜK A PÉNZÜNKET?
Ismételve volt alkalmunk az amerikai magyarság figyelmét felhívni a Duquesne-i magyar amerikai takarékpénztár és hiteltársulatra. Ez a bank, mely Pennsylvánia állam felügyelete alatt áll és amaz államnak egyik legelőkelőbb bankja, nem dolgozik a reklám utcazi larmájával, hanem annál komolyabban foglalkozik a betevőknek érdekeivel. Egyik főszékvényese és igazgatója Klein Jakab pittsburgi bankár, aki még csak néhány hónap előtt mutatta meg, hogy a magyarság érdekein kárt ejteni nem enged. A bank csekkszámára két, betétek után négy százalékos fizet. Minden magyar ember, akinek van egy kevés megtakarított pénzeszkéje, okosan cselekszik, ha azt akár személyesen, akár levélben abban a bankban elhelyezi. Czim: Hungarian American Savings and Trust Company, Duquesne, Pa.

HARSÁNYI ISTVÁN JOBBAN VAN. Említettük, hogy a mult héten

aggasztó hírek keringtek Harsányi István brídgeporti magyar ref. lelkes egészségügyi állapotát illetőleg. Öpömmel jelentjük, hogy azok a hírek tulzottak voltak s hogy a brídgeporti lelkes állapotára már jobbra fordult.

ÜZLETMEGNYITÁS. Rudner és Urbach urak 115 Lenox Ave. alatt fényesen berendezett vendéglőt nyitottak, amelynek Old Vienna Restaurant a neve. A szép helyiséget esütörtök este nyitották meg. A megnyitási ünnepélyen számos előkelő magyar vett részt, köztük Koenig S. Sámuel belügyminiszterjelölt, Blau Vilmos, volt állami főügyészhelyettes, Molnár Lipót, a magyar borkirendeltség elnöke, lapunk szerkesztője és mások. Kiténő zenét szolgáltatott Schmedt cigányzenekara.

NAGY REPUBLIKÁNUS NÉPGYŰLÉS PERTH AMBOYBAN. Csütörtök este a perth amboy-i magyar republikánus klub nagy népgyűlést rendez, amelyen Jersey állam összes jelöltjei résztvesznek. A gyűlés rendezésével Somogyi ügyvéd honfittársunk van megbízva. Ott legyen a gyűlésen minden perth amboy-i magyar.

ÖRÖMÜNNEP DZUBAY PLÉBÁNOS HÁZÁNÁL. Igen kedves család! ünnepelt ült Dzubay Sándor gör. kath. lelkész a leisenringi plébániáján abból

TÁRCZA.

ÁCS ÉVA.

Írta: Vándor István.

Ács, az öreg tanító, kissé bizonytalan léptekkel igyekezett haza. Az arca erősen ki volt pirulva és a szeme foszforeszkálva csillogott, mint a zöld pálinka, ha rávetődik a lámpa világa. Röviden, Ács be volt rugva. A tanító mérsékelt részegsége nem jelentett mást, mint hogy elvégezzén napi munkáját, mely abból állt, hogy a parasztyereknek a fejébe szidta a nagy A és a kis b közötti különbséget, ismét elkeseredett.

Az ember rendesen akkor veszi észre a világ türehtetlen beosztását, ha nincs pénze. Ácsnak sohasem volt pénze, ellenben voltak ambíciói és adósságai. Gyűlölte a faluját; emeletes, tisztá, nagy iskolában, városban szeretett volna oktatni, az ő saját külön módszere szerint, hol tanár urnak szölitják. Azonkívül naponta hust akart enni.

Az ambíciói, estefelé, mikor hazaresztette a gyerekeket, szivertépő zokogással siratták önmagukat. Az adósságai pedig gulákba formálódtak és az égig nyultak.

Szegény Ács, talán lerokkad a kielégítetlen becsűgy és a gondok özöne alatt, ha lassanként föl nem fedezi, hogy megvigasztalja az embert az alkohol.

Valahányszor úgy érezte, hogy minden gazdag embert meg tudna fojtani egy kanál vízben, elkezdett inni és ivott addig, míg meg nem békült az egévs világgal. Mikor már nem haragudott senkire, indult haza. A hazatérése nem történt meg simán. Mikor átvágott, a templomnál, a köves oldalra, majd elütötte a Zách Pista ur angor trapperje. Szerencse, hogy ott termett Zsombék, és megkapta a karját. A Zách-fu is megijedt, leszökött a csisról és úgy kérdezte, nem történt-e valami baj, amit a rosszmájú Zsombék semmiképpen sem bírt megérteni.

— Nem szeretem, ha barátságosak az urak, — mormogta, amint tovább mentek.

Ez a Zsombék, héjaarezu, eszes ember volt. Nem volt már mai gyerek, tapasztalt egyet-mást és mindennek az okát szerette kutatni. Most is, azon törte a fejét, miért olyan szives a gögös Zách-fu, az öreg részegeshez. És míg ezt a különös esetet taglalta, forgatta, öklöbe szorult a keze és csunya, vörös foltok ütődtek ki az arcára és a homlokára.

— Mit csinál ilyenkor Éva, — kérdezte mogorván. Az öreg ránézett és nevetett.

— Amit más leány.
Zsombék nem volt meglegedve a felelettel. Összehuzta a szemét, hogy jobban lássa, amit gondolt. Egyszer csak földerült az arca, mintha megörült volna valaminek. De ennek a vidámságnak különös éle volt, melyről lehetett tudni, hogy kellemetlen lesz valakinek.

— Egy kis pénzt szeretnék látni, — szólott szelid hangon. Nem kérésem, de szükségem van minden garasra. A házamat építetem. Ellakhatik benne a királyné is, olyan lesz. Minden adóssomnak fizetni kell, tovább nem tudok várni. Neked is.

Az öreg bután mosolygott.

— Na, na, ócsém. Nekem most nincs.

— Akkor eldoboltatom a vityillódat. Ácsot, mintha főbütötték volna, hirtelen kijőzanodott.

— Mennyi is az a kis pénz, János?

— Ötszáz pengő.

— Nem lehet a'!

— Irásom van minden krajczárrol.

A tanító leütötte a fejét, úgy ment hallgatva. Honnét vegyen ő ennyi temberdek pénzt? A házához meg ugy ragaszkodott, mint a gyermekéhez. Zsombékot ismerte, attól kitelik minden. Ármányos ember, milyen szivesen kinalgatta neki a tizeseket, most meg más nótát pengel! Ez képes lesz ellicizáltatni a párnáját is.

Mikor idáig jutott, azt mondja Zsombék:

— Nem vagyok én rossz ember. Lehet én velem beszélni. Ha nekem adod Évikét, elengedem az ötszáz pengőt.

Az öreg megállott.

— A lányomat?

— Azt, hát. Mit nézel ugy rám? Nem vagyok én se siket, se sánta. Idős se vagyok tulságosan. Takaráskor multam negyvenkettő. Nálam nem fog nyomorogni a gyermeked. A családrom ellen se lehet kifogásod. Mit gondolkozol?

Az öregnek sehogysem ment a fejébe a dolog.

— Szeret téged a leányom? — kérdezte és végigtekintett a kőrön. Az bizony nem volt valami szemrevéltő leány. Fakó arcán mély barázslákat szántott a lelkében forrongó indulatok özöne. A szeme ravaszul pislogott. Különös szokása volt, hogy sohasem arra nézett, akihez szólt.

— Majd megszeret, — mondta határozottan. Ács a fejét esőváltá. Aggódott. Hátha Évike nem akar.

Zsombék az ezüst óralánczát babrálta türelmetlenségében.

— Igen, vagy nem, — sürgette a jövőendő apósát, mikor látta, hogy nem mer a lánya sorsa fölött határozni. És addig biztatta, meg ijesztgette, míg a boldogtalan tanító kezét nem adott, hogy övé lesz a leány.

Vacsoráig az öreg egyre ezen a colgon töprengött. És minél jobban nézgette, annál inkább megtetszett neki. Mind a ketten jól járnak, ha Éva hozzá megy. A gazdag vő odaveszi őt is magához és mindennap ehetik hust. A tanító nagyon szerette a gyomrát. Este nyolcz órakor ugy tünt fel neki az egész dolog, mintha régi kedves álma valósulna meg. Zsombék meghatalodott és megdallásodott a szemében. El sem tudta képzelni, hogy lehessen valaki, aki nem rajong érte!

Behívta a lányát a konyhából, hol az egyetlen fehér ruháját vasalta éppen. Éva sudárnővesű, nagy kékszemű teremtés volt. A bőre fehér volt, mint az alabástrom, a haja vöröses színben csillogott.

— Megkértek.

A lány ijedten fölnyitotta a szemét, aztán lecsukta. Nem szólt.

— Azt sem kérdezted, kicsoda?

— Nekem mindegy.

— Mindegy?

— Nem akarok férjhezmenni — még.

Az öreg tanító zavarban volt. A lány illendően felelt, mint szerelmes hadonhoz illik. Most rajta lenne a sor, hogy rábeszélje, de nem tudott belefogni. Az ilyesmi az édesanya dolga. De mikor meghalt!

— Zsombék derék ember, — kezdte akadozva.

Éva megrázkódott.

— Zsombék, — szólott esedeseen, hangjában ott rezgett egy árnyalata az utálatnak.

— Jó dolgod lesz nála.

— Ne beszéljünk róla többet.

— Jól van, ne beszéljünk róla többet, ma. Eredj aludni.

Éva ment. Nesztelen, titkolózó járásra volt; az ajtót is úgy tudta betenni, hogy nem lehetett észrevenni. Mikor a szobájába ért, körülnézett, nem lesi-e valaki és amint meggyőződött, hogy egészen egyedül van, nagy ijedtség, nagy kétségbeesés ült az arcára. Az egész leány, tágrányított ibolyaszínű szemével és kibontott aranyos hajával, rémült tiltakozás volt az apja és a Zsombék terve ellen. És fel volt háborodva, hogy egy ilyen ember mer rá szemet vetni.

A haját fésülte és terveket forralt, hogy hárihatná el a nagy veszedelmet.

Mikor készen volt a két selymes fonattal, mely majd a térdéig ért, megvetően elmosolyodott. Ez a kis falusi lány tudta, hogy olyan, mint a Botticelli-kép. Nem mindenkinek tetszik, de akinek tetszik, az megbolondul érte.

— Zsombék és én, örültség! — sutogta. Azután felvette a frissen vasalt, fehér ruháját. A sötétben öltözött, de azért esinosan simogatta a szoknyarandzát, meg a derék, kis csipkéskéjét. A nyakába fekete bársonyszalagot kötött. Mikor készen lett, leült az ablakhoz és várt...

Félig ébren volt és hallgatta a to-

ronyóra fütését, félig álmodott...

A hold az arcára félig világított. A leány olyan volt, mint a mese. Üde, bájos, álmodozó és rejtelmes.

A ház előtt kis kert volt. Az utját a hold ezüst fővénnyel hintette be. A keskeny, csillogó ösvényen, kicsivel éjféltől, egy modern lovag lopózott végig.

A lovag fiatal volt, alig huszonegy éves, daliás, erős és fekete. Mikor a ablakhoz ért, Éva szó nélkül feltérdelt a párkányra, karjával átfonta a nyakát és a karja közé lebbent. A fiu pedig elindult vele lábujjhegyen. Magához szorította nem meri, ugy tartja, mintha egy öl virágot vinne.

A kis kert végeben van egy jászminibokor, a bokor alatt egy régi pad. Oda igyekeznek. A fiu gyöngöden letette itt a lányt, elibe térdelt és a homlokát a kezére hajtotta. Egyik sem szólt egy szót sem. Végre a legény ezt mondta: — Megijedtem ma delután. Majd elgőzöltam az apádat.

Éva nem is hallotta, mit mond. A haját simogatta a fiunak, a holdat nézte és gondolkozott.

— Miért nem mosolyogsz? — kérdezte aggódva a legény.

Éva a szemébe nézett.

— Pista, szeretsz?

— Nagyon.

— Akkor ne adj oda neki.

— Kinek?

— Zsombékknak, megkért, és félek, az apám akarja, hogy az övé legyek.

— Örültség. Te az uszorsá paraszta.

Te, a Botticelli-kép. Te a finomság, az izlés, az én szerelmem... Nem engedem, nem engedem...

Az energikus szavak után valóságos esőzkápor hullott az Éva két fehér kezére. Mind a ketten meg voltak hitva és könyttől csillogó szemmel, némán, hűsöget fogadtak egymásnak.

Egyszer csak Pistának elborult az arca. Komoly gondok gyülekeztek a homlokán.

— Miért nem mosolyogsz? — kérdezte tőle Éva.

A fiu hangosan megmondta, amit gondolt.

az alkalomból, hogy leányát a napokban vezette oltárhoz Budapesten *Bacsinsky Szilárd* görög kath. papnövénydek, aki most végezte tanulmányait. A nagy távolság és az elfoglaltság megakadályozták Dzubay plébános urat abban, hogy leánya esküvőjén személyesen legyen jelen, rendezett hát Leisneringben gyönyörű lakodalmi vendégséget, melyen barátai és tisztelői közül számosan résztvettek. Nászasszony *Holosznay Eleké*, násznagy lovag *Bobula Titusz* volt. A megjelent vendégek legszívesebben üdvözölték a közszerepben álló örömapát s a fiatal párnak táviratilag kívántak szerencsét. A szerencsekívánatokhoz mi is csatlakozunk teljes szívvel.

PASSAICI MAGYAROK A POLITIKÁBAN. A passai magyar republikánus polgári kör, amelynek élét élte *Riszák János* ismert bankár honfitársunk, nagyon szépen vette ki részét a jelen választási mozgalmakból. Ennek elismerésül a Passai városi Taft-klub gyönyörű lobogóval ajándékozta meg a magyarokat. A lobogót péntek este tüzték ki nagy közönség jelenlétében. A lobogó kitűzését nagy díszmenet előzte meg. A díszmenetet nagy népgyűlés követte a Mokrai-tervén nagytermében. A tágas terem az utolsó helyig megtelt. Az elnöki székben *Riszák János* honfitársunk ült, akinek ügyes angol és magyar megnyitő-beszéde után a passai magyar iparos dalkör a himnusz énekelte, melyet a magyarok és amerikaiak állva hallgattak végig. Az est főszónokai *Braun Márkus* bevándorlási biztos és *Singer Mihály*, a „Bevándorló” szerkesztője voltak. Mindketten magyar és angol nyelven beszéltek. Voltak azután még tót és lengyel szónokok. A gyűlésen résztvettek *Forhall* kongresszusi képviselőjelölt, *Henderson*, akit a városi tanácselnökségre jelöltek, *dr. Welsh* és más előkelő amerikaiak, akik elragadtatással beszéltek a magyarokról. A népgyűlés rendezéséért és igazán szép lefolyásáért különös elismerést érdemel *Riszák János*.

UJ ZENEKAR TRENTONBAN. *Paetics Antal* honfitársunk, aki az ó-hazában volt látogatáson, a napokban visszaérkezett Trentonba s most egy hét tagból álló magyar zenekart szervezett a legjobb zeneértők közreműködésével. A zenekar czimbalmosa *Szolnoky Gáspár*, akinek művészi tehetségét Trentonban általánosan ismerik.

— Ilyen körülmények között nem hagyhatlak itt egyedül.
A lányom hirtelen hideg lett a keze.
— Itt akarál hagyni?
— Ne ijedj meg. Csak egy időre, el kell mennem Párisba. Nálunk ez szokás. A bátyám kiűnt volt... Nem akartam, hogy előre busulj, azért nem szóltam. De most már... most már nem maradhat az itthon... Megölne a nyugtalanság.

Pista akadovza beszélt, habozva, határozatlanul, közben az Éva újját csókoltatta. Egyszer csak felkiáltott. Valami az eszébe jutott, amit rögtön el is határozott.

— Magammal vislek. Ez lesz a legokosabb.

Éva mosolygott. Édes, meghatározhatatlanul baj volt az arcán, ha mosolygott. Pista azt szokta mondani, hogy ezért a mosolygásért meg tudna halni és ha meghalt, feltámadni.

— Megszökünk, — mondotta a fiatal Zách. Ez nagyon tetszett mindkettőjüknek.

— Pompás gondolat. Kapok én elég pénzt, ha többre lesz szükség, tanítani fogok. Holnap éjjel átloplak a szomszéd faluba, sietni kell. Otthon már csomagolnak és busulnak utánam.

— Szökünk! — szólott Éva boldogan. Elmegyünk innen, együtt... veled.

— Figyélj, a szomszéd faluban, másnap reggel megvárod a vonatot, én kiénekelek, te beülisz hozzám. Éva megjegyezte magának mindent. Öt perc alatt természetesen találta, hogy ő is megy Párisba. Kissé fantasztikus gondolkozás, tapasztalatlan lény volt, kiből egy névtelen nyugtalanság élt, mely a lelket kalandos tervekre ösztönözte. A szokás rendkívül illt az egyéniségéhez. A faluja börtöne volt és ha meg nem találják egymást, az ősi Zách-familia fiatal sarja és a szegény, ambíciózus tanító Évája, a leány talán valami szerencsétlenségre határozta volna el magát, annyira életunt volt. De ez a holdvilágos, tavaszi szerelem kárpótol-

MAGYAR MOZGÓFÉNYKÉPCSARNOK. *Warga Kálmán* honfitársunk mozgófénykép-csarnokot nyitott Trentonban, 715 S. Broad streeten. A mozgófényképek próbája kitűnően sikerült és igen szép előadások várhatók.

MAGYAR VENDÉGLŐ TRENTONBAN. *Nagy Adám* a Lye és Genessee utcák sarkán magyar szalont kezelt. Az újdonsült korsmárosnak nagy az ismeretsége s így jól megy a biznisze.

ELCSUKOTT LAKODALMAS NÉP. A múlt héten kettős lakodalmos volt Trentonban. *Marzluff József* és *Krüger Alfréd* voltak a vőlegények, *Krüger Olga* és *Holtz Olga* pedig a menyasszonyok, mindannyian magyarországi svábok. Mivel még éjfélután is igen hangosan mulatoztak, hát mihasznának is beleszóltak a muriba. Mivel pedig a szép szó nem használt, így a derék rendőrök automobiljukra esomagozták a násznépet, mely azután a rendőrállomáson fejezte be a lakodalmi mulatságot. Tíznyolczan kerültek a rendőri öreinek oltalma alá és apróbb-cseprőbb bírság leszurkolása után szabadlábra helyezettek.

A MUNKA VÉRTANUJA.

Tabacsok Márton borzasztó halállal mult ki.

Sok vértanuja van már a magyarnak a munka amerikai csatamezőjén. Sok a jeltelen sir, amelyekben magyar emberek pihennek, akik örömmel állottak be katonának abba a nagy hadseregbe, amely meghódította az Egyesült Államok számára a gazdasági világhatalmat.

Most Duquesneből vesszük egy magyar ember pusztulásának lesújtó hírét. *Tabacsok Mártonnak* hívják a szerencsétlen embert, aki a lehető legborzasztalmasabb módon vált meg az élettől.

Tabacsok a duquesnei Carnegie-gyárban dolgozott két hét óta. Azelőtt *McKeesRockson* lakott és elég jó munkát végzett. Felesége kérte, maradjon *McKeesRockson*, míg ott helyben megjavulnak a munkaviszonyok. *Tabacsok* nem tájékozott. Irtozott a tétlenségtől s így átment *Duquesneba*, ahol az acélgárban mindjárt munkába állhatott.

Szerdán azután utólérté őt a végzet. Déli félely körül lehetett. A munkások még ebédelték, *Tabacsok* már dol-

ta mindenért. Az éjszaka romantikája finom aranyfátyolba burkolta az alakját, a házikó megnőtt soktoronyú várkastélylává, hol Éva az urnó, és Pista a kobzát pengető troubadour volt.

Éva nagyon szeretett és megkövetelte, hogy nagyon szeressék viszont. Természetesen találta volna azt is, ha Pista halálos veszedelemmel küzd meg érte.

— Ezután jön a szép, — sutogták egymásnak boldogan. Mikor az éjszaka sötétsége tompulni kezdett és halvány, hűvös szürkéségbe olvadt át, buszni kezdtek.

— Isten veled, szerelmem. Holnap a viszontlátásra.

— Várlak.

— Viszlek.

— Megyek.

Egymáshoz simulva mentek az ablakig. Ott, mint egy gyermeket, karjába vette Évát a fiú, de mielőtt a párkányra letette volna, ráhajolt és nagy elhatározással, először életében, megcsókolta.

Éva megrettent, mint az ijedős madárka, aztán lehunyt a szemét. Nem védekezett.

Ez az első szerelmes csók olyan volt, mint a fogadalom, melyet esküvel peseltelnek meg. Ez a csók megszározta szerelmének az erejét, színesbette az álmát, pirosabbá az arcát. Ez a csók mutatta meg neki a szerelme gyönyörűségének a pompáját. És amint behunyt szemmel feküdt, érezte, hogy most látja csak, mi neki ez a fiú.

A következő nap édes várakozásban és titkos készülődésben telt el. Levelet írt az apjának. Bucsuzott a kertjéért, a macskájától és mosolygott mindenkire. A kis cselédjének egy kötöt adott emléke, mikor pedig a tanító *Zsombékot* emlegette, szeliden ezt felelte:

— Majd később beszélünk róla, édesapám. Higgye meg, nem vagyok rossz leány. És este, mielőtt aludni ment, megcsókolta az apját.

gzott. Egyszerre megrepedt feje felett a kazán s ennek tartalma, a forró, olvasztott vas *Tabacsok* hátára ömlött. A közelben két medence állott, az egyik forró, a másik hideg vízzel. Őrült fájdalommal *Tabacsok* az utóbbi medencébe akart ugrani s a forró vízbe került. Itt azután borzalmasan összeült. A bőr s a hús rongyokban hullott le a testéről, háta pedig a szó szoros értelmében meg volt sülvé.

A szerencsétlen ember néhány napig kínlódott a duquesnei kórházban. Szombaton meghalt.

KIS TÜKÖR.

Aki jól megfizet.

Egy közismert magyar ember irodájába minden héten egyszer bekopogtat egy másik, szintén ismert magyar azzal a kéréssel, hogy:

— Lehet-e ma takarítani?
Ez a második szöke ugyanis az irodában a heti nagytakarításokat végezteti. Általánosan ismert tulajdonsága, talán még Magyarországból hozta, hogy soha sincsen pénze. S amikor így jelentkezni szokott, annak körülbelül az volt a jelentősége, hogy:

— Nincs egy garasom se, takarítsunk egy dollárért.

A takarítás aztán rendszeresen meg is történt, rendszeres valami irodai ruhában, mert a takarító letette minden ruháját.

Tegnapelőtt is bekopogtatott, amikor az iroda gazdájának összes vagyona egy dollár volt, amiből még vacsorálnia is kellett. A takarító már dolgozott, mikor ez eszébe jutott, lefujni már késő volt. Hanem eszébe jutott valami, hogy hogyan lehet az egy dollárból úgy kifizetni egy dollárt, hogy megmaradjon az az egy dollár.

Elkezdte a honfitársat siettetni és jó előre odaadta neki az egy dollárt, amit az szépen bebecsuszott a nadrágja zsebébe. Pár perc múlva telefonértesítés érkezett.

— Azonnal jöjjen, kérem, — hangzott a telefonból.

— Nohát, most abban kell hagyni, nekem mennem kell. Holnap folytatjuk.

S a takarító hirtelen megmosakodott, lecsapta az irodai ruhát, amiben takarított és elment.

Az iroda gazdája pedig szépen kivet-

Tíz óra után, a torkát fojtogatta a türelmetlenség. Készen volt az indulásra. A halántéka lüktetett, a szíve úgy vert, hogy fájdalmat érzett tőle.

Tizenegy óra is elmúlt. Borongós éjszaka volt. Bronzszínű nomád fellegek, nagy, fantasztikus karavánokban vonultak keletről nyugatra. Nem volt koromsötét, látni lehetett a körvonalakat. A toronyban csengtek az órák, mintha az idő egy futó nyáj lenne és a kolompós néha megrázná a fejét.

Éjfél is elmúlt, aztán egyet ütött, aztán kettőt.

Nem jött senki.

A leány szégyent érzett, aztán reműletet.

— Itt fog hagyni. Az nem lehet. Valami baja történt.

És újra eljött a hajnal, mint egy piruló szél, és Éva halálos nyugtalansággal azt képzelte, hogy Pistát valami baj érte. Oda akart menni hozzá, hogy ápolja... De ez most lehetetlen volt. A kastély kapuja be van zárva és ha bejutna is, utját állná az a hideg öregasszony, ki sohasem mosolyog, a Pista édesanyja.

Ruhástul ledől az ágyra és sirt. Nagynehezen feljött a nap, világos reggel lett. Ugy nyolcz óra tájban két pej csikó és egy könnyű, kis homokfutó robogott el az ablaka előtt.

A kocsiiban két szürkeruhás férfi ült.

— Most megy, — mondotta Éva esdedesen.

Arézáról eltűnt az életnek az a kevés színe is, melyet az éjszaka gyöttrődése meghagyott. Két szemöldöke közt mély ránc mélyedt be.

A keze fagyos lett. Jeges dermedtség futott végig az egész testén. Ez a hidegség eljutott a szívéhez, mint a korai fagy és a sok álomvirág, melyet az ezüstös éjszakák romantikája nevelt benne, most gyászosan, haldokolva lehajította fejét. A szeme előtt fenyegetően jelent meg *Zsombék*. Éva elszántságot nézett a semmibe és halkán így szólott:

— Így lesz az ember rossz.

AMERICAN AGENCY FOR THE ASSOCIATED

WINE GROWERS AND EXPORTERS OF HUNGARY.

Tel.: 4010 ORCHARD.

A Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetsége tisztelettel értesíti összes revőt, hogy az általa Amerikába importált

MAGYAR BOROK, PÁLINKANEMŰEK ÉS LIKÓRÖKRŐL

szóló új nagy árjegyzékét most adta ki.

Levélbeli megkeresésre szívesen beküldi az árjegyzékét a vállalat New Yorki kirendeltsége.

Levélczím:

LEOPOLD MOLNÁR, Pres.
200 E. 10th ST., NEW YORK CITY.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG

ALAKULT 1906. FEBRUÁR 27-ÉN, CLEVELAND, OHIO.

A Szövetség célja: Az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme. Osztályok alakulhatnak Amerika minden magyarlakta helyén. Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alapszabályokért a titkári hivatalhoz:

515 SUPERIOR BUILDING,

CLEVELAND, O.

Old Vienna Restaurant Co.

115 LENOX AVENUE,

NEW YORK.

URBACH S. elnök, RUDNER S. manager.

Elsőrangú magyar konyha. — Kifünös italok. — Czigányzene.

te a takarító által használt irodai ruhából a dollárt és elment vacsorálni.

A levelező levelez.

Egy Pennsylvania állambeli bányaplézen a minap nagy szerencsétlenség történt. Egy honfitársunk, kissé kapatos állapotban a szomszéd helységből hazafelé bandukolt s utközben belezuhant egy patakba és megfullt.

A „Bevándorló” ottani képviselője, aki magát levelezői rangra emelte, az esetet következőleg írta meg:

A patakba zuhant. Béres János honfitársunk szombaton este elment a komája házához a szomszéd pléze, ahol nagyokat és sokat ittak. Béres honfitársunk, aki különben is szeretett inni s igen gyakran látták őt részegen, most is holtra itta magát s a komája a burdosokkal alig bírta őt a hazafelé vezető utra vezetni, ahol aztán magára hagyták. Béres honfitársunk hát nagy keservesen utnak indult. Hogy-hogy nem történt azonban, a River hídján valahogy megtántorodott és tanuk jelenlétében beleesett a folyóba és megfullt. Béres honfitársunkkal, aki, mint már említettem, vagy korhely volt, már nem egyszer esett ez meg. Béres egy-letbe tartozott, de hulláját még nem tudták kifogni.

M. I. levelező.

NAGY VAGY KIS FIZETÉS,
EZ A KÉRDÉS.

Honfitársainknak el kell magukat határozni, hogy melyiket kívánják s ahhoz mérten kell szavazniok.

A jelen elnökválasztási harcban a legnagyobb kérdést a munkáért való díjazás képezi. Mit akarnak honfitársaink? Alacsony, vagy magas fizetéseket? A demokraták sirmak a drágaság miatt. Olesó élelmiszereket, olesó ruházatot kívánnak, de ez egyúttal olesó munkát is jelent. Mikor a demokraták legutóljára voltak hatalmon, igekeztek az általuk ugynevezett olesó életet és ruházatot kívinni és, mielőtt felismerték volna, már a munka értéke is alászállott s azokat az állapotokat, melyek azután következtek, sohasem fogják azon honfitársaink, akik az időben már itt voltak, elfeledni.

A munka oly olesó volt, hogy képtelenség volt belőle megélni. A jótékony egyesületek nem győztek elég levest osztani s a munkások rongyokba burkolódtak, mert a jövedelmükből nem tellett ruházkodásra.

Ma a munka mindennél drágább; minden munkás jó fizetést kap s a munkát nagyon meg kell fizetni.

Mit kívánnak honfitársaink? Olesó munkát, vagy pedig jól fizetett munkát? A demokraták az olesó munka

LANGER H. SÁNDOR ÉS TÁRSA

1452-3 Ave. New York.

Butor, szőnyeg, kárpitok, ágyneműk, Uj üzlet, Uj áruk, Uj elvek. LEGOLCSÓBB KÉSZPÉNZÁRAK.

Thomas F. Burke

TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ

363 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.

IRODAVEZETŐT

keresünk *Pittsburg* és *vidéke* számára. Csakis oly irni és olvasni tudó magyar emberek jelentkezzenek, akik *Pittsburg* és *vidéket* ismerik és a pontos elszámolás iránt készpénz-biztosítékot képesek nyújtani. Ajánlatok, amelyekben az eddigi foglalkozás is felelőtlen, így ezimezzendők: *Bevándorló*, 327 East 13 street, New York.

A „Bevándorló” kiadóhivatala.

DZUBAY EMIL

Pennsylvania állambeli *Johnstown*-ban fogja állandóan képviselni a *Bevándorló*-t.

PASSAICON

Bence János ur, lakik: 21 Monroe st., képviseli a *Bevándorló*-t. Előfizetési díjak felvételére és nyugtázására fel van jogosítva.

SZEGEDY J. R. ur,

aki azelőtt Passaicban képviselte a *Bevándorló*-t, most *Seranton*, *Wilkesbarre* és *Hacketon* környékén működik a *Bevándorló* részére. Előfizetési díjak felvételére és nyugtázására fel van jogosítva.

mellett állanak, a *Republikánusok* pedig, mint eddig és mindig, a magasan fizetett munka mellett. Honfitársainknak most megvan az alkalmuk arra, hogy válaszanak. Ha olesó munkát akarnak, hadd szavazzanak *Bryanre* és a többi demokrata jelöltre; ha pedig jól és magasan fizetett munkát akarnak, szavazzanak *Taftra* és a többi republikánus jelöltre.

A republikánusok mindig amellet kardoskodtak, hogy a munkások védelmet nyerjenek s hogy helyzetük javíttassék. Védelmet kívánnak a bányákban, a gyárakban s a vasutaknál előfordulható veszedelmek ellen és azt akarják, hogy a munkások jól meg legyenek fizetve, hogy legyen elég pénzüik kényelmes élésre, maguk és családjuk ruházkodására, s hogy gyermekeiket tisztességesen nevelhessék.

Honfitársaink szavazata bármelyik oldalon is sokat tesz s most rajtuk áll a választás, mert a választás napja, november 3-ika már közeledek.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. Szerkesztés és kiadás: SINGER MIHALY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefonszám: 4350 ORCHARD.

Nyugat Pennsylvaniai Irodák: 334 Helen St., McKeesRocks, Pa. Irodavezető: Semsy Árpád. Trentoni Iroda: 517 S. Broad Street. Irodavezető: Tóth Béla.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város egész évre..... \$3.— Egyesült Államok egész évre..... \$2.50 Magyarország egész évre..... \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Edited and published by: MICHAEL SINGER. Editorial Rooms: 327 East 13th St., New York. Telephone: 4350 ORCHARD.

Offices for Western Pennsylvania: 334 Helen Street, McKeesRocks, Pa. Manager: Árpád Semsy.

Trenton offices: 517 S. Broad Street. Manager: Adalbert Tóth.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City, 1 year..... \$3.— For the United States, 1 year..... \$2.50 For Hungary, 1 year..... \$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y. under the act of Congress of March 3, 1879.

"Az Amerikai Magyar Sajtó-Egyesület tagja." "Member of the American Hungarian Press Association."

SZILÁNKOK.

Megszokott dolog az, hogy maga a tolvaj, hogy elterelje magáról a figyelmet, kiáltja lehangosabban: fogjátok meg!

Amerikai magyar „vezérek” is, hogy a saját kisdéd játékaiktól elvonják a figyelmet, lármázva rontanak mások becsülete ellen. Értésülésünk szerint most egyre küldöztetik a névtelen leveleket, amelyekben a nekik nem tetsző embereket még életükben is megfenyegetik. Ezzel gondolják visszariasztani azokat, akik nem bíznak a mondvasinált vezérekben és azon vannak, hogy agyagbábuk helyett valódi férfiak álljanak valahára ennek az annyiszor félrevezetett amerikai magyarságnak az élére.

Azok, akik önmaguk nem mernek kiállani a piacra, másoknak tudatlanságát és járatlanságát akarják felhasználni a saját hitvány céljaiknak szolgálására. Ez az épp oly hitvány, mint gyáva politika csütörtököt fog mondani. A mafia ismeretlen fogalom volt eddig a magyar előtt. S azok a magyarok, akik mafiai munkára vállalkoztak alattomban, hogy nyíltan kenetteljesen dörszölhessék a kezüket, meg fognak maholnap győződni arról, hogy a titkos becsületablás nem fizetődik ki s azokra esik vissza, akik erre az utonállóknál is hitványabb foglalkozásra vállalkoztak.

Becsüljük azokat az ellenségeinket és kalapot emelünk azok előtt, akik az elvnek legélesebb fegyverével küzdenek elvi álláspontok megvédése mellett. Józan és rendezett társadalomban nincsen azonban helyük azoknak, akiknek éltető eleme a botrány. Ezekről meg kell szabadítani az amerikai magyar társadalmat. A saját mérgükbe fognak belehalni. Eddig is csak azért garázdálkodhattak, mert a tisztasághoz szokott ember irtóztott a sártól. De ha a magasabb érdek megköveteli, amint-hogy megköveteli ez esetben, sorakozni fog a tisztességes magyarság még a — sár ellen is.

Ha külső ellenségeink felett óhajunk itt Amerikában győzedelmeskedni, mindenképp bennső ellenségeinktől kell megszabadítanunk magunkat. Mert hát még a bakonyi zsványok sem fenyegettek meg tisztességes polgárokat, becseletes családapákat, dolgos asszonyokat a becsületükben névtelen levelek útján.

BRAUN FERENCZ ur képviseli Clevelandban a „Bevándorló”-t. Előfizetési és hirdetési díjak felvételére és nyugtázására fel van jogosítva.

AMERIKAI DOLGOK.

ELLOPOTT VÁLASZTÁSI PÉNZEK. A Nebraska állambeli Lincolnban egy Broad nevű kisegítő levelhordó ellopott nyolcz darab Bryanhez, a demokrata elnökjelöltökhöz intézett levelet, melyekben választási célokra pénz is volt. Broad, aki a választási pénzeket körülbelül ugyanolyan módon költötte el, mint ahogy Bryan tette volna, t. i. céltalanul, le lett tartóztatva és az ügyészségnek átszolgáltatta. Broad, úgy látszik, jó előre ki akarta venni a „nép haszná”-ból, ezt hangoztatják a demokraták, a maga részét.

VÉGE AZ ERDŐTŰZNEK. Cleveland környékén, Collinwood és Euclid városok határában dühöngő erdőtüzet végre szerencsésen eloltották. A kár mindössze 56.000 dollár. Valami kevés a Rockefeller erdejéből is legett.

TŰZEK MINDENÜTT. A Wisconsin állambeli Ashlandból sürgönyözik, hogy Wisconsin, Minnesota és Michigan államok erdőterületein óriási terjedelemben tűzvész pusztít, mely eddig számos híd, farmot stb. emésztett fel. — Az arizonai Bisbeben rettenetes tűzvész pusztított, mely rövid pár óra alatt a város üzleti negyedének egy részét pusztította el. A kár felülmúlja a felmíllió dollárt, melynek csak nagyon kis része térül meg biztosítás útján. Nehogy a tűz továbbterjedjen, a tűzoltóság és rendőrség dinamittal robbantotta fel az égő épületek körül levő házakat.

BÁNYÁSZOK GYŰLÉSE. A pittsburgi szénkerület bányamunkásai, körülbelül 40.000 ember, gyűlésre lettek egybehevítve, hogy a bányatulajdonosok és bányamunkások által kötött szerződés némely pontjait tárgyalás alá vegyék. — A keményszén-vidék bányászai a jövő esztendő április 1-én lejáró szerződésüket oly módon akarják megújítani, hogy az minden valószínűség szerint sztrájkot fog eredményezni, mert kevés valószínűség van abban, hogy a bányatulajdonosok azt elfogadják. Azok között az újabb követelések között, melyekről eddig a nyilvánosság tud, van: 1. a nyolczórás munkaidő; 2. súly szerint s nem kocsiakomány szerint való fizetés, és 3. a fizetéseknek átlagosan tíz százalékkal való felemelése.

KOPORSÓBAN A VESZTŐHELYRE. A Georgia állambeli Fayettevilleben Bennett Jim-et, aki két embert meggyilkolt, most akasztották fel. Az akasztás óriási látványosság számba ment, nem éppen magáért az akasztásért, mert Georgia ilyen látványosság hiánya miatt bizony nem panaszkodhatik, lévén az az igazi hazája a lincselésnek, hanem azért, mert a néger gyilkost abban a koporsóban vitték a veszthelyre, amelyben később eltemették. Átköszölt szellemes nép az a georgiai, no meg praktikus. Kipróbáltatja a koporsót, nem-e lesz rövid.

AZ ALKOHOL ÉLVEZETE. A Mississippi állambeli Louisvilleben a Mississippi Valley Medical Association gyűlésén dr. Crothers hartfordi professzor tartott felolvasást az alkohol élvezetéről s azt fejtette ki, hogy az alkohol élvezete beteges tünet s nem társadalmi uton, hanem orvosszerekkel kell gyógyítani.

AZ ÖREG FARMEREK MEGBOTRÁNKOZTAK azon a vadászruhán, a mit Corey Ellis Vilmosné, az aczélmánás felesége visel a Michigan állambeli Ironwoodban, ahol Coreynak 15.000 hold vadászterülete van. Coreyné szarvasbőrrel csináltatott magának egy meglehetősen szűk nadrágot s egy hasonlóképpen nem bő kabátot. A várost nem látott jó öreg farmerek természetesen iszonyuan fel vannak habozva: mentül öregebbek, annál inkább.

ÁLLAMI MUNKAKÖZVETÍTŐ IRODA. A kereskedelemügyi minisztérium által a bevándorlási hatóságokkal egyöntetűen dolgozó munkaközvetítő iroda működése meglehetősen kielégítő. Ez az iroda július óta 1060 munkanélkülit, legnagyobb részt utjonnan érkezett bevándorlókat juttatott munkához.

LEFEJEZETT UTAS. A new yorki földalatti vasút 23-ik utcazi állomásán egy berobogó vonat a szó szoros értelmében lefejezett egy embert. A személyazonosságát megállapítani nem lehetett, mint ahogy azt sem, vajjon úgy zuhant-e a vonat elé, vagy pedig öngyilkossági szándékból vetette magát alája.

JUBILEUM. A new yorki németek nagy ünnepet ültek tegnapié. A 68-ik utcazi evangélikus templom 150 éves fennállását ünnepelték. Az ünnep

fénypontja a német császár üzenete volt, aki egyuttal arról is értesítette a német főkonzult utján a lelkesít, hogy egy haragot ajándékozott, amit már Hamburgban hajóra is tettek.

TAFT REKEDT. A republikánusok elnökjelöltje, Taft Howard Vilmos Washingtonban Rooseveltnél töltött egy napot, ahol hosszasan tanácskoztak. Taftot természetesen megintertjülvették a washingtoni újságírók, akiknek a láthatólag nagyon megviselt Taft ezt mondta: „Ha még az embernek csak két nagy beszédet kellene mondania, hát még csak megjárna, de amikor a két nagy beszédén kívül kell még 24 kis beszédet is tartani szálloda-erkélyről, vasuti kocsai ablakából, automobilból stb., bizony ugy elfárad az ember, hogy ugyan”. De Tafton meg is lát-szik a fáradság és a hangja egészen elváltozott. Berekedt s néha csak sut-togni tud.

VÉRMES REMÉNYEK. A demokrata alelnökjelölt, akiről csak nemré-giben mondott el egy kis történetet Hearst Randolph Vilmos, Bridgeport-ról New Yorkba érkezett és nagy lelkes-séssel jelentette ki, hogy a demokra-ták szénája rendben van s ha a munká-snép szavazatát megnyerik, mint a hogy biztosra veszik, akkor az övek a diadal. Hanem azok a szavazatok, hol vannak azok?

A SZENÁTOR LEÁNYA. Elkins szenátor leánya hát mégis csak felesége lesz az abruzsoi hercegnek. Viktor Emánuel király már megadta beleegye-zését a házassághoz s a herceg köze-lebb Havreből Amerikába utazik. Az esküvő is itt lesz.

AZ ÁLDOZATOK. Fennebb emli-tettük, hogy Michigan államban óriási erdőtüz dühöng. Lapunk zártakor vett értesítés szerint csak Észak-Michigan-ban eddig 26 emberélet esett áldozatul a tűzvésznek.

CZINCZEL LAJOS ur Homesteaden a Bevándorló részére fel-vehet és nyugtázhat előfizetési díjakat.

INDIANA államot utazza be most HÓDINKA TI-VADAR dr. ur a Bevándorló számára. South Bend-i és Indiana állambeli hon-fitársaink szives jóindulatába ajánjuk őt.

Mindenféle HAZAI PERES ÜGYEKET, JOGI, KATONAI, TELEKKÖNYVI ügy-eket, ADÁSVÉTELI szerződéseket, VEG-RENDELETEKET, MEGHATALMAZA-SOKAT, amerikai UTLEVÉL megszerzé-sét, FORDÍTÁSOKAT stb. gyorsan és pontosan elintézi.
MAKRAY ALADAR
KÖZJEGYZŐ
327 E. 13th S
NEW YORK CITY

HÁJÓ ÉS VASÚTJEGYET VÁSÁROLNI, BÁRMELY IRÁNYBA, PÉNZT AZ Ó-HAZÁBA KÜLDENI LEGBIZTOSABB ÉS LEGJOBB
KISS EMIL
BANKÁRNÁL
104 SECOND AVE. NEW YORK
TIZ ÉVE FELNÁL IRJON ÁRJEGYZÉRT

DEUTSCH TESTVÉREK
BANKHAZA
319 East Houston st., New York
Törvényes képviselői a legjobb hajóvonalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Anwerpen vagy Fiumén át a Cunard vonaton.
Pénzküldemények továbbítására az óházába a legmegbízhatóbb czégg KÖZJEGYZŐI HIVATAL.
Magyar kölcsönkönyvtár, tűzbiz-tosítás, csomagok kihozatála és ha zaszállítás.
Levélczím: DEUTSCH BROS., 319 East Houston st., New York.

John Bozzuffi
Bankár és Hajózási Ügynök
1149 FIRST AVE., NEW YORK.
[A 63-ik utca sarkán.]
Hajójegyeket árusít Európába és Európából. Pénzket pontosan el-küld Európa minden országába. Be-tétszámlákat nyit felek számára.

A NAGYVILÁGBÓL.

BOTRÁNY AUSZTRIÁBAN. Ru-dolf trónörökös halála még most is, in-nen-onnan 20 esztendővel annak törté-nete után, botránnyal fenyeget. Erzsé-bet királyné fivérének leánya, most Brucks kamaranékes felesége, a tra-gédia idején Larish grófné a botrány hősnője. A dolog visszanyulik egészen addig az ideig, amikor a grófné a trón-örökös karjaiba vezette Vevesera bár-ont és amikor sietett Stefániának be-sugni, hogy a trónörökösnek viszonya van a bárónéval. Ezt annál inkább ha-marosan tehetné, mert, miután a trón-örökös önköfövére volt, könnyen bejut-hatott Stefániához is. Ferencz József-nek ez természetesen tudomására ju-tott és Larish grófnét kitiltotta Ausz-tria területéről, Larish gróf pedig el-vált tőle. Akkor azután férjhez ment Brucks kamaranékeshez és előkészí-tett magának egy elsőrangú jövedelmi forrást, ami Ferencz József pénztárca-jából szépen hozott. Megírta „Emlék-irataim”-at, szerződést kötött egy könyvkiadó czéggel és hirdetni kezdte, hogy a könyv tulajdonképpen Rudolf trónörökös rejtélyes halálára, a mayer-lingi katasztrófára fog egy kis fényt vetni. S a grófné jól számított. Fe-rencz József drága pénzért megvette azokat a kéziratokat. Hanem a pénz hamar elfogyott s a grófné most a könyvkiadó czég által szerződészegés miatt kártérítési pórt indított magá ellen s azt oly módon csinálta, hogy ab-ban a perben megint szerepeljen a mayerlingi katasztrófa s olyan embere-ket jelentet be tanuknak, akik Ferencz Józsefnek közvetlen környezetét képe-zik, mint például Schrat Katalint. Nyilvánvalónak látszik, hogy ez a pör zsarolás akar lenni. A bécsi udvar természetesen minden lehetőséget meg-tesz, hogy ez a pör sohase kerüljön tárgyalás alá.

POFOZKODÁS. A cseh tartomány-gyűlésen épületes kis jelenetekkel tar-kiótták a parlamentarizmus történe-tét. A német képviselők, határozatuk-hoz híven, obstruáltak s lehetetlenné akarták tenni azt, hogy a tanácskozá-sokkal valami eredményt is elérhesse-nek a esekes s hogy emiatt a Házat fel-oszlassák és új választásokat írjanak ki. Hanem az obstrukció a csekeket annyira dühbe hozta, hogy ökökre men-ték a németekkel és pár pillanat alatt általános lett a verekedés s a gyűlés után a portás nem magánfogatok ajtaít nyitogatta, hanem a mentőkocsiba való beszállításban segítette a képviselőket. Ennek a verekedésnek valószínűleg a Ház feloszlása lesz a következménye.

A BALKÁN-KÉRDÉS. Berlinbe még semmi néven nevezendő hivatalos értesítés arról a konferenciáról, ame-lyet Anglia, Oroszország és Francia-ország tervez, be nem érkezett. Anny-iban azonban bizonyos, hogy a nagy hirtelen török-baráttá vedlett Angliának semmi léven nevezendő engedményeket nem fog megszavazni. Ugyanezt az állá-sponatot foglalja el Ausztria-Magyaror-szág.

EGY RENDELET. A bolgár igaz-ságügyi kormány kiadott egy rendelet-et, amely szerint a külföldiek a jövö-ben ugyanazon módon legyenek kezel-ve, mint ahogy a bolgárok, más szóval a konzultások törvénykezési jogát fel-függeszti. Az egyik nagyhatalom kép-viselője ez ellen máris felszólt.

ELŐTÖTT ÜNNEPSÉG. Spanyol-ország Saragossa városát azon a napon, amikor a Napoleon ellen vívott küzdelem 100 éves emlékét akarták nagy fényvel és pompával megünnepelni, előtötte a viz. Az ünnepség kiállítás-al a egybekötve s a kiállítási pavil-lonok is 3 lábnyi vízben állanak.

ÉHEZNEK ANGLIÁBAN. Az an-golországi munkanélküliek zavargása napról-napra nő. A tüntetők száma ezer és ezer. A kormány 500.000 dol-lárt ígért a munkanélküliek számára. Egy szocialdemokrata képviselő ellen az ügyészség izgatás miatt megindí-totta a bünvádi eljárást, mert egy beszé-deben azt mondta, hogy ha éhesek a munkanélküliek, inkább törjenek be a pénzküzetekbe, semhogy éhenhaljanak.

A JAPÁNOK ÖRÜLNEK. Minden-ki örül most a ferdeszeműek hazájában az amerikai flotta megérkezésén. S mentül nagyobb ember valaki, annál jobban örül. S mert Ito herceg, a legnagyobb élő japán politikus és Togo és Yamagata, a legdicsebb japán kato-nák nem örülhetnek úgy, mint a talics-katolátogó kulik, hát ők már írásban adták örömkünek kifejezését s mind-hárman, mintha csak valami titkos ér-

dek rendelte volna, azt mondják, hogy ez a látogatás fogja megerősíteni a törhetetlenné tenni az amerikai-japán békét, amit a japánok oly régen óhaj-tottak. Egy félesztendő előtt még más-ként szólt a nóta a kis Japánországban. Akkor még a látogatás híre sietve re-parálták ki az oroszoktól elvett hajó-kat. Hiába, változnak az idők, változ-nak az érdekek.

NAGY AZ IJEDTSÉG. Az angol királyné szenvedélyes fényképsz. A masinája mindig a kezében s az a leg-nagyobb öröme, ha valakit valami ne-vetségesen furcsa helyzetben lekaphat. A királyné most gondolt egyet és eze-ket az általa készített képeket lenyo-matja és jótékony czélra áruba bocsát-ja. S az angol főrangú társaság két-sége van esve, mert félnek, hogy azok-nak a fényképeknek alapján ők magok is nevétséges figurákká válnak.

MENELIK MEGHALT. Abesszínia császára, második Menelik, 64 esztén-dös korában meghalt. Párisból érke-zett kábelsürgöny szerint mindjárt a császár halála után kitört a zavargás. Menelik nehéz harcok árán tudta csak császárságát teljes sértetlenségében tartani. Legutolsó háborúja az olaszok-kal volt, akiket elvert. Abesszínia füg-getlen császárság, fővárosa Gondar.

MONTENEGRO FEGYVERKE-ZIK. Bár minden ország tagadja erő-sen, hogy fegyverkezik, mégis tény az, hogy Bulgária már a török határra tol-ta seregeit s Törökország is mozgósít. Belgrádban most is napirenden vannak a tüntetések. És Nikita, Montenegro fejedelme sem marad télen. Már van egy millió fegyvere s a „New York World” szerint minden katonára jut 3 puská. Montenegro serege nagyon ér-dekes lesz hát: egy katona három pus-kával! Ilyent még nem látott a világ. De honnan fog venni 333.333 katonát az 1.000.000 puskához?

JÓ KERESÉT.
Tanuljon bábaságot. Oly helyekre küldjük, ahol tanult bábokra szük-ség van. Irjon e címre:
BÁBAKÉPZŐ INTÉZET
8911 Buckeye Road, Cleveland, O.

J. D. Moskowitz
OHIO ÁLLAM KÖZKEDVELT BANKÁRA ÉS HAJÓUGYÖNÖKE.
KÉT BANKHÁZ
KÖZJEGYZŐI IRODA.
A HAJÓTÁRSASÁGOK TÖRVÉNYES ÜGYNÖKE.
PÉNZKÜLDÉS LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN A VILÁG MINDEN RÉSZÉBEN JÓTÁLLÁS MELLETT.
Alapított 1898-ban.
J. D. MOSKOWITZ
1441 WEST DAKOTA STREET és KOSSUTH-TELEP DAYTON, OHIO.

KAIL G. ÁRPÁD
BANK ÉS HAJÓJEGYZLETE
— Alapított 1890-ben. —
Közjegyzői iroda ugy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az óházába hetenkint kétszer, a legpon-tosabban és legolcsóbban.
UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

UJDONSÁGI UJDONSÁGI
RÓTH JÓZSEF
„SZENT ISTVÁN”-HOZ CIMZETT EGYEDÜLI MAGYARGYÓGSZERTÁRA
125-2 UTCZA, PASSAIC N. J.
Csakis itt kaphatók mindenféle hazai gyógyszer, u. m. Mária Czelli és Egri Gyomorcsépek, Erzsébet, Lilliom, Margit és Diana krémek, ugyszintén vizek és szappanok. Purgo és Erzsébet hashajtó-piulák, Erzsébet-golyók, Sósorszeszek, Bajuszkötő és pedró, valódi Brillantin és Kalodont fogtisztítók, Hunyadi János keserűvíz. Kaphatók továbbá valódi Róth-féle csusz és rheuma-kenőcsök és haj-növesztő. Mindenféle hazai gyógytész és gyógyszer, egyedüli raktára. Vidéki megrendeléseket SAJÁT KÖLTSEGENEM szállítok.

Hazai Dolgok.

Mátyás király vendéglőse.

BUDAPEST. Egy budai vendéglős, népszerű Parakovics Mátyás a „Mátyás királyhoz” címzett ismert és látogatott korcsma tulajdonosa, rejtélyes körülmények között halt meg a régi Szent János-kórházban. Parakovics Mátyás nemrégiben Erdélyben járt, anyósánál volt látogatásban, utjáról szeptember 23-án jött vissza Budapestre, de az Országház-utca 20. számú házában levő lakására nagybetegen, majdnem eszméletlen állapotban került haza, kifosztottan, aranyórája, aranyláncza, magával vitt fehéreneműje és ruhái nélkül. Otthon végleg elvesztette az eszméletét, többet nem tért magához, rejtélyes utjáról nem tudott senkinek se felvilágosítást adni. Szombaton beszállították a Szent János-kórházba, ahol anélkül, hogy egy pillanatra is visszanyerte volna eszméletét, meghalt. A hirtelen halál hozzá tartozóiban mindinkább megerősítette azt a gyanút, hogy a szerencsétlen Parakovics valami büntény áldozata lett s ezért az esetet a rendőrségen is bejelentették. Parakovics rejtélyes haláláról az alábbi felvilágosítást adták az elhunyt hozzátartozói:

Parakovics Mátyás, nős, harminchat éves, két héttel ezelőtt elutazott Erdélybe, Kolozsvárra, ott néhány napig időzött, majd visszatért Budapestre. Nem jött rögtön haza, úgy látszik, valami gonosz társaságba keveredett, ezek teljesen kifosztották, mindenét elszedték. Aztán reggeli öt óraker kocsiba ültették s hazaküldték. Rögtön összeesett és az eszméletét többé nem nyerte vissza. Az egyik zsebében egy kávé szálvéta volt, a keleti pályaudvar közelében levő kávéházból való, a másikban egy összetépett gallér. Rekedten hörögött, de beszélni nem tudott. Bevittek a kórházba, ahol két nap múlva meghalt.

Az elhunyt családja abban a hitben, hogy a szerencsétlen ember bünső társaságba keveredett s ezek fosztották ki, ismeretlen tettesek ellen feljelentést tett a rendőrségen. A régi Szent János-kórházban, ahová dr. Marsovszky Pál főorvos szállította be a beteget, azt a felvilágosítást adták, hogy az elhunyt delirium tremensben puszult el, halálát tüdőgyulladás is sietette. Úgy látszik tehát, hogy a család gyanújának nem sok az alapja, mert a „Mátyás király” vendéglőst a szerencsétlen és tulzott aszákosság vitte a sirba.

Összedült csavarraktár.

BUDAPEST. Minap délben nagy szerencsétlenség történt az Angyal-földön. A Kaszab és Breuer cégnek a Madarász-utca 4—6. szám alatt levő csavarraktárban összeomlott egy raktár és a katasztrófa emberéletet is áldozatul követelt. Déli félegy óraker történt a szerencsétlenség, ebédidő alatt. A gyártelep közepén egy hosszú, rozoga fabódé van, tele anyaggal, csak a közepén hagytak üres helyet a munkások részére, ahol ebédelni szoktak. A fabódé tizenhárom méter hosszú és négy méter magas, kívül-belül hatalmas vasrudak vannak hozzátámasztva, elszállításra készen. A faépületben állandóan dolgozik néhány munkás és legtöbbször ebédidő alatt is többen tartózkodnak ott. Félegy óraker hirtelen összeomlott a raktár. A gyári munkások rémülten siettek a katasztrófa helyére, de a hatalmas porfellegben egy ideig semmit sem láttak. Néhány győtrelemesen hosszú perc elmúltával tisztában voltak a szerencsétlenséggel. Azt hitték eleinte, hogy több ember a romok alá került és nagy erőfeszítéseket tettek, hogy lehetőleg még élve mentessék ki a törmelék alatt levőket. Ertesítették a tűzoltóságot, amely az ötödik kerületből és a központból küldött egy-egy őrséget, mentőkocsival. Kivonultak a mentők is, dolguk azonban kevés akadt. Megállapították ekkor már, hogy a raktárban csak egy Davida István nevű bapszamos volt, akit a törmelék okvetlenül agyonüjtöttek. Hat órai később munka után — esti félhét óraker — meg is találták a szerencsétlen ember holttestét a hetedik eldől oslap rovében. A holttest rettenetesen össze volt nyomva. Fejét, testét egészen összelapították a ráomló törmelék, úgy hogy nem is lehetett felismerni. A holttestet beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe. Még délben kiszállt a szerencsétlenség helyén a rendőrség részéről Becker Ádám rendőrfővezető, hogy megállapítsa, kit terhel a felelősség.

Letartóztatott orosz kémek.

ALSÓKUBIN. Berzeviczy Jenő határrendőrségi fogalmazó Dubova mellett letartóztatott kémkedés miatt két orosz tipográfus. Az idegenek a krakkó-nagyszombati stratégiai utról és hidakról fényképfelvételeket és vázlatokat készítettek.

Egy visszavándorló tragédiája.

ARAD. Rívis János földmives Amerikából érkezett vissza és családjához, az aradmegyei Ujszentánára akart utazni. Midőn a hegyaljai motorra fel akart szállni, lebukott és a motor keresztülment a lábán. Rívis az éjjel az aradmegyei kórházban meghalt.

Felrobbant a bánya.

BONYHÁD. A közeli Tornaváralján, a közbányában rettenetes sors ért tizenkét munkást. Bányarobot közben, ami a legvéresebb, leg több veszélyes járó munkásrobot minden proletáryomoruság között, felrobbant a dinamit és egy bányászot nyomban megölt, tizenegyet halálosan megsebesített. Ezek közül három aligha látja meg a reggelt, a többiek is munkaképtelen nyomorékok maradnak egész életükre. Az áldozatok azt ápolják a telepen, a Délmagyarországi Közbányászati Részvénnytársaság házában, ahonnan azt a hirt kürtölik világgá, hogy a katasztrófa oka senki más, csak az a feketebőrű, szárazmellű munkáscsapat, amely egész éven át a föld mélyében kotorja a társaság százazreit és millióit.

A volt piarista szerelme.

KOLOZSVÁR. Feltűnő, minden részletben pikáns és izgatón érdekes szerelmi dráma történt Kolozsvárott. Szalay Mihály kegyesrendi szerzetes a Bizini-szálloda egyik hideg, kis garniszobájában revolverrel rálőtt Ruzsák Erzsébet kaszirosnőre, aki feltűnően szép leány, huszhet éves és a Kalocsai-féle Színházhoz címzett kávéházban volt alkalmazásban. A fiatal szerzetes előbb a leány halántékába lőtt, aztán maga ellen fordította a fegyverét. A szerzetes meghalt. A kaszirosnő haldoklik. Néhány hete, hogy az ifjú és életkedvelő fiatal ember, Szalay Mihály hátat fordított a világi életnek, a világi élet minden örömeinek, felavattatta magát a piarista-rend tagjává. Szerelmes volt egy nagykanizsai leányba, feleségül akarta venni, de a szülei ellenkeztek, hogy a rendből kilépjen és meg házasodjék. Az utóbbi időben ez nagyon buskomorrrá tette. Állandóan korcsmákban, lebujszókban tanyázott, rossz társaságokba járt és így került össze Ruzsák Erzsébet, a kaszirosnővel, akivel mult kedden egész éjszaka a Bizini-szállodában mulatott.

Szerdán a szálló személyzete többször kopogtatott a szoba ajtaján, de választ nem kapott. Este hét óra tájban halk női hang válaszolt a dörömbölségre: — Segítség! Segítség! — hallatszott elcsukló hangon.

A szálló embereinek gyanusnak tűnt fel a dolog. Betörték az ajtót. A szobában véres látvány volt: ott feküdtek egymás mellett átlőtt szívvel a szerzetes és a leány. A rendőrség megállapította, hogy a gyilkosság és öngyilkosság délután hat óraker történt. A leány, aki később visszanyerte eszméletét, vallomásaiban azt mondotta, hogy nem tud semmiről, mert aludt, amikor Szalay halántékára lőtte. A leány állapota életveszélyes, mindkét szemére megvakult.

Az alkohol.

MISKOLCZ. Egy szerencsétlen, előbb köztisztviselőben álló főgimnáziumi tanár akart véget vetni életének. Iszákossága miatt felfüggesztették állásától és ez keserítette el annyira, hogy maga ellen fordította fegyverét. Hahn József, a kir. katolikus gimnáziumnak volt rövid idővel ezelőtt kedvelt tanára. Utóbb aztán annyira rákapott az alkohol élvezetére, hogy emiatt megindították ellene a fegyelmit és annak lefolytatásáig felfüggesztették. Már lakása sem volt és úgy öngyilkos lett. Mi nap aztán szobát bérelt egyik szállóban és ott magára lőtt. Alóvós zajára beharagot a személyzet és így nem volt ideje másodszor maga ellen emelni a fegyverét. Csak könnyebb sebet ejtett magán. Beszállították a kórház elmeorvóosztályára, mert zavaros feleleteiből az látszik, hogy a szerencsétlen elméje meghibbant.

Pikáns vádak egy járásbíró ellen. NAGYVÁRAD. Érdekes ügyben határozott a mult hét végén a királyi tábla fegyelmi tanácsa. A vádlott Popovics Péter mária-radnai járásbíró volt, akit felesleges hatósága erkölcsstelen életmódja és a bírói tisztességgel össze nem egyeztethető viselkedése miatt helyezett vád alá. Mikor ugyanis Szent-

keresztly Zsigmond báró, a nagyváradi királyi tábla elnöke az aradmegyei bíróságokat vizsgálta, névtelen levél figyelmeztette Popovics járásbíró viselkedésére. Az elnök elrendelte a vizsgálatot, melynek során több oláh paraszt jelentkezett, akik azzal a váddal illették a járásbíró, hogy hivatalában zárt ajtók mögött szokott tárgyalni, de mindenkor csinos román menyecskéket és fátákkal [leányokkal], akik ha engedelmessé válnak neki, könnyen megnyerhetik a pörüket. A nagyváradi királyi tábla fegyelmi bírósága, mivel kiűnt, hogy a tanúk egyáltalában nem igazolták a súlyos vádat, Popovics járásbíró felmentette s arra utasította, hogy a panaszok ellen rágalmazás miatt tegyen feljelentést.

Merénylet egy kanonok ellen.

PÉCS. Botrányos eset történt az országot. Zichy Gyula gróf pécsi megyéspüspök Németi községbe igyekezett reggel a fogatán. Mellette ült titkára, a második kocsiában pedig Spiess János pápai prelátus kanonok követte. Éppen elhagyták Szalánta községet, hogy bekanyarodjanak Németi községbe, ahol ünnepies fogadtatás várt a püspökre, amikor az árokba két, állítólag bekormozott arcú alak ugrott elő és az egyik támadó nehéz ölmos botjával támadt rá Spiess János kanonokra. Szerencsére a kocsi nem volt egészen nyitva, így az ütés nem érte a prelátus fejét, hanem nekivágódott a félíg lebecsült kocsisernyőnek. Az erős csapástól kettétörtött a bot, mire a támadók megugrottak. Az ijedségen kívül nem történt semmi baja a prelátusnak. A püspök a merényletből mitse látott. A kocsi folytatta az utat, de a községbe érve, azonnal értesítették a csendőroket és azok mindjárt nyomozásra indultak. Meg is találták a megkísérelt merénylet színhelyén a bot ölmos végét, míg a másik végét a merénylők magukkal vitték.

Vasuti baleset.

PERECSENY. Ungmegye. Toltás közben, hibás váltóállítás következtében a gyár felé eső örháznál az ugynevezett „biká”-nak neki ment egy 39 vagonból összeállított vonat s áttörté rettenetes erővel a korlátot, három kocsi összezuódott, egy kinyitott s a szabad talajon futott tovább. Az örnekeje és gyermeke is kúnn voltak s majdnem áldozatul estek. Kevés a személyzet, a csekélyszámu alkalmazottak kimerülnek az emberfeletti munkában, így aztán nem esoda, ha megtörténik a szerencsétlenség.

Nagy tüz.

SZATMÁRNÉMETHI. Nagy Béla lázári-i nagybirtokos uradalmában, melyet Spiegel Ferencz bérel, éjjel tűz támadt és elpusztította az istállóban levő huszonkét lovat, azonkívül sok buza és gabonamennyiség pusztult el. A kár körülbelül 100.000 korona, mely részben biztosítással megtérül.

Szökés az esküdtsek elől.

SZEGED. Különös eset történt a szegedi törvényszéken. Az esküdtszéki tárgyalásról megszöktek a vádlottak, akik felett rablási büntetést ült törvényt az esküdtbíró. A dolog természetesen nagy meglepetést idézett elő a bíróság és az esküdtsek között, de nem lehetett rajta segíteni, mert a szökvény vádlottak tartózkodását nem tudták hirtelenében feltalálni, s így a tárgyalást végre is este hat óra felé kellett napolni. A megszökött vádlottak Kis Simon és Csaba Ferencz makói munkások. Azért kerültek a vádlottak padjára, mert a mult év február 22-én este a makói piacon kirabolták Kovács Ferencz fiatal munkást. Letepertek a földre a szerencsétlen embert, ütlegekkel elnémitották, s úgy vették el kilencz koronát tartalmazó pénztárcáját, zsebkését, sétatöbóját, óráját. A megtámadott ember sirt, könyörgött, hogy ne bántsák, adják vissza pénzét, de a rablók nem kegyelmeztek.

— Le a vagonos osztály! — kiáltották s közben pofozák jobbra-balra a szegény Kovácsot.

A rablónak volt még egy harmadik társunk is, Szabó András, aki azonban még a tárgyalás előtt megszökött, s az idezést sem lehetett neki kézbesíteni. Így a szegedi királyi ügyészség külön vádat emelt a két rabló ellen. Szabót pedig köröztetik. Az esküdtszéki tárgyaláson, amely kilencz óraker kezdődött, beigazolást nyert a vádlottak bűnössége. A tanúk vallották, hogy a három rabló egyik makói korcsmában sörözött és eközben megismerkedtek Kovács Ferenczcel, akiről megtudták, hogy pénze van. Később odahívták az ő asztalukhoz, s azzal az ürügyel, hogy más korcsmába mennek, elcsalták. Ezután történt a rablómerénylet. A

tárgyalást délben felfüggesztette az elnök, s a folytatást délután öt órára tűzte ki. Ez az idő ugyanis az esküdttekhöz intézendő kérdések szövegezésére volt fordítva. A vádlottakat, miután nem voltak vizsgálati fogságban, délben figyelmeztette az elnök, hogy a délután öt óraker kezdődő folytatolagos esküdtszéki tárgyaláson jelenjenek meg. Pontban öt óraker elfoglalták az esküdték és a védők helyeiket, bejött a terembe a bíróság, az ügyész, csak éppen a vádlottak hiányoztak. Vártak öt percig, tíz percig, majd egy negyedóraker, de hasztalan. A szolgák futkostak ide-oda, benéztek mindenhol, nem találtak sehoh a bűnösöket.

— A vádlottak megszöktek a tárgyalásról — zugott a teremben.

— Megijedtek az esküdttektől.

— Hát persze, hogy megszöktek, — hagyta helyben az elnök. Nem lehetett csinálni semmit. Tárgyalni vádlottak nélkül nem lehet. Sőt az egész nap kárba veszett, mert újból kell majd kezdeni a tárgyalást az esküdtszéknek. A két szökvény most Makón fogják keresni és ha feltalálják őket, valószínűleg le fogják tartóztatni.

A szüret halottai.

SZÉKESFEHÉRVÁR. Szalay János 65 éves fülei lakos a szőlőhegyen levő pinczébe akart lemenni. Alig, hogy belépett, a pinceajtóban összerokadt s mielőtt segítséget érkezett volna, meghalt. Az erjedő must mérges gázai megfojtották. — Tóth János fázci községi bíró fia a szőlőben egy üres szeszeshordó kénézését akarta végezni, miközben a hordó szétröbbször s annak szilánkjai a szerencsétlen embert azonnal megölték.

Merénylet egy főszolgabíró ellen.

SZOMBATHELY. Nagy József, a sárvári járás főszolgabírójának hívtalában tárgyalta Pissinger Dezső

sárvári malomtulajdonosnak kocsisával, Demkó Lajossal felmerült bagatelperét. A malonár valami kár okozása miatt visszatartotta a kocsis fizetését, ezért perelte be gazdáját. A főszolgabíró Pissingert a fizetés kiadására kötelezte, kártérítési igényével pedig a járásbíró elé utasította. Pissinger délután boros állapotban visszatért a szolgabírói hivatalba és ott felelősségre vonta a főszolgabíró, pártoskodást hányt neki a szemére. A főszolgabíró ügyet sem vetett Pissinger kifakadásaira, mire ez hatlövetű revolvert rántott elő és rálőtt a főszolgabíróra. Az első lövés hátul a jobb lapocka alatt találta a főszolgabíró és átfurta czombját, azonban a golyó a testben megakadt. Németh Lajos fogházor sietett a főszolgabíró segítségére és mikor a merénylőt le akarta tartóztatni, ez még öt lövést tett, amelyek azonban nem találtak.

Szerelmi dráma.

TISZALADÁNY. Szabolcsmegye. Nagy Sándor községi főbíró néhány év előtt másodsor házasságot meg s elvető özvegy Bodnár Istvánnal, akivel Erzsébet nevű leánya is a házához került. A főbírónak legénysorban levő Miklós nevű fia csakhamar beleszeretett viruló szép mostohatestvérébe, meg is kérte a kezét, de a szülők semmi szin alatt nem akarták a házasságba beleegyezni. A legény a visszautasítás óta buskomorrságba esett s elkeseredettségében öngyilkosságra szánta magát. De mielőtt önmagával végzett volna, el akart pusztítani a leányt és a szüleit. Véres tetét július 26-án követte el. Korán reggel bement az alvó leány szobájába, revolverével rálőtt és súlyosan megsebesítette. A lövés zajára, az udvaron foglalatokodó mostoha anyja az ablakhoz sietett, de a legény az ablakon keresztül sziven lőtte, úgy hogy rögtön meghalt. A nyiregházi törvényszék Nagy Mik-

LEGOLCSÓBB ÉS LEGBIZTOSABB
HAJÓJEGYVÁSÁRLÁSRA, PÉNZK ÜLDÉSRE
SCHWABACH ÉS FIA
KÉT MAGYAR BANKHÁZA
1225 FIRST AVENUE, NEW YORK 1431 FIRST AVENUE,
a 66-ik utca sarkán. a 74-ik utca közelében.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE
PÉNZTALVÁNYOK, HITELEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE
ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK
15 WILLIAM STREET - - NEW YORK.

MONOPOL KÁVÉHÁZ
RÓTH PÉTER Mgr.
NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, A KILENCZEDIK UTCZA SARKÁN.
Kitűnő ételek és italok. Kitűnő ételek és italok.
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE.
SZOMBAT ÉS VASÁRNAP ESTE ELSŐRANGU CZIGANYZENE.

FIGYELEM! **FIGYELEM!**
TIZEZER DOLLÁR KÉSPÉNZT OSZTUNK KI.
A mi dohányunkból CSAK TIZ CENT egy csomag és NEM HUSZ CENT és MINDEN tizenzes csomaghoz adunk egy ticketet. Mi késpéznzt adunk MINDENKINEK, aki a mi ticketjénket gyűjti, nem pedig CSAK azoknak, akik a LEGTÖBBET GYŰJTIK, és pedig:
ÖT DOLLÁR KÉSPÉNZT 250 TICKETERT.
TIZ DOLLÁR KÉSPÉNZT 500 TICKETERT.
TIZENÖT DOLL. KÉSPÉNZT 750 TICKETERT.
HUSZ DOLLÁR KÉSPÉNZT 1000 TICKETERT.
A mi dohányunk elsőrendű, tiszta minőségű. Magyarországból Importált friss mag után mi magunk termeljük.
ALEXIS PERÉNYI
TOBACCO COMPANY
P. O. Box 1539 4551 Second Ave.,
PITTSBURG. PA.
TIZEZER DOLLÁR KÉSPÉNZT OSZTUNK KI.

8. oldal.

lóst halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt négyévi fegyházra ítélte. Az ítéletben egy királyi ügyész, valamint a vádlott megnyugodott.

Rablás női segítségével.

UJPEST. Fehér Béla asztalossegéd feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik az újpesti István- és Király-ut sarkán megtámadták és kirabolták. Megindult a nyomozás és kiderült mindenekelőtt, hogy Fehér Béla igazi nevén Gramantik Pál czipészsegéd, akinek erkölestelen merénylet miatt volt már ügye a pestvidéki törvényszéken. Igaz ugyan, hogy kirabolták, de az eset egészen másképp történt, mint ahogyan előadta. Akkor éjjel ittasan bandukolt az újpesti Ó-utcán s találkozott Majszay Juliska huszonhétéves, rendőri felügyelet alatt lévő nővel.

— Gyere mulatni, — szolt neki. — Van annyi pénzem, hogy három napig is lumpolhatsz velem.

A loány megörült s nemsokára ügyes módon értesítette Alfonszát, Janku Ferenc huszonháromeves, rovott multu hentessegédet, hogy pénzes pasasa van. Janku elhívta még három kollégáját s meglesték Gramantikot. A kellő pillanathoz felhívta a jelszó:

— Tukkuj! [Kést ki!]

Gramantikot letépték a földre s miközben a kések villogtak feleje, ki is fosztották. A rendőrség letartóztatta Jankut és kedvesét, kinyomozta továbbá a czinkosokat is Havuska [tolvajnév: Paczalos] Gusztáv, Weisz Ignác és Soóskuti Tarnoky Géza rovottmultu emberek személyében. Az utóbbi nemesi családból való, elzüllött fiú.

Urak verekedése.

ZÁGRÁB. Itt hol a bán, hol meg a helyettese ellen követnek el merényleteket. A báni kormányzat tehát kitűnően áll a szénája Zágrábban. Minap Crnkovic Miklós vicebáb volt a soros, a bánhelyettes egy Jurisa Iván nevezetű jogász az utczán megtámadta, megpofozta és megbotozta. A vicebáb nem védekezett, ellenben a lakására menekült s ott zavarában hírelen megmosakodott. Időközben Jurisát ünnepezték az utczán és a kávéházban, amíg a rendőrség le nem tartóztatta. A merénylet oka az, hogy Jurisát Crnkovic egy a bán sértő gonydul elnévelése miatt kétéltű fogházra ítélte. A jogász sokalta a büntetést és megverte a bán helyettesét. Persze Zágrábban nagy az öröm, s hogy ez most miránk is átragad, annak oka az, hogy bizony nincs okunk buslakodni azon, ha a horvát testvérek egymást botozzák. Csak verekedjenek! Másnap délelőtt vagy százötven diák a rendőrség fogháza előtt zajosan tüntetett a letartóztatott Jurisa mellett, aki ellen csak becsületért miatt indították meg az eljárást. Több tanu azt is vallotta a rendőrségen, hogy Crnkovic az inzultus előtt így kiáltott a diákra:

— Nyomorult gazember, majd meg-tanítom őnt!

Crnkovic az este elutazott Zágrábról, állítólag azt mondta, hogy majd gondoskodik arról, hogy ilyen dolgok többé elő ne fordulhassanak.

MI FIZETJÜK A SZÁMLÁT.

Irta: Lengyel Zoltán.

A budapesti „A Nap” október harmadiki számában olvassuk: Jaj, be hangos a budai palota, zene hangzik, nagy vigalom van ott ma. Császár s király, udvarával, nagy dámák, nagy urakkal mulat ottan máma. Tündérfényű világosság ráomlik a Dunára, a szegény nép a kocsiakat, az urakat, a palotát bámulja.

Versben írnam, verset írnek, ha tudnék, mert a szívem csordultig van, talán ki is ömlenék. Láttam azt a sok parádét, a sok lármát, katonát, fehér-szörű paripákat, a ragyogó ruhákat. Láttam a sok szegényembert, ki szájátva báméskodott, kapaszkodott, ágaskodott, hogy láthasson olyan pompát, amilyet már rég nem látott. S elképzeltem, mert nem láttam, a nagy terem csillogását, márványfalát, csillárait, a sok urat, ki reszketett, hogy egy-két szót váltson vele a spanyol trón fedelme, az öreg ur, vagy ha más nem, hát egy vagy más főherceg. Elképzelem, mert leírták a meghívott újságok. Elképzelem s írok róla jó magam is valamit.

Mátyás király udvaráig nem gondolok vissza. A magyarság fénykoráról, uralmáról, hatalmáról nem is álmodozom. Rég elporlott, vagy idő azt elhantolta, betemette, emlékezet megöriz-

te. Nem írok sok szenvedésről, mult időknek viharáról; legyen az is efeledve. Csak a máról, a holnapról, ez a miénk, ennek élünk, ebben halunk. Ez is elég a magyarnak.

Fejedelmek jönnek-mennek. Bulgária, Spanyolország vizitelnek nálunk. Sok a czéző, vakparádé, zászlóerdő az utcákon, fából készült, jól bemázolt díszkapukat emelnek. Sok pénzbe van, de nem bánjuk, a magyar az gavallér. Némelyeknek feje szédül az örömtől, másoknak a füle zug. Gotterhaltét nem is hallja, spanyol nóta tulharsogja. — S arra gondol: országunknak, a mult után, még ez is nagy dicsőség. S föl-övezi ősi kardját, rozsdás kardját, díszruháját kiváltja s megy, ha hívják, parádéra, hogy ott lássák, jó magára, adósságra, hogy fölötti egész évi termését.

Legyen neki Igy kell lenni. Az idegen uralkodó, hogy ha itt van, szegénységet ne lásson. Spanyolország messzire van, a hírünket elviszi, meggyőződni nem is illik, nem is akar. Elég neki a parádé, amit látott, a sok jó szó, amit hallott, hízkelkedés, nagy ünneplés, amivel őt körülvevették. Egyben hozták hasonlatos: ő is volt nagy, nap nem ment le országain. Ő is volt nagy, volt hatalmas, világverő és gazdag. Nálá is csak ugy ment, mint itt: a sok grandnak diszruhája, sok népeknek szegénysége ölelkezik egymással.

Ifju felesége, gyönyörű hitvese el lesz ragadtatva a magyar uraktól. Kedves, szeretetreméltó, gazdag s lovagias valahány. Mondja Angliában, királyi családban: Kelet ragyogása vette őt itt körül. A vendéglátóktól el lesz ragadtatva. Igaza van neki. Férje ura szintén, a kis bohém király, mosolyogva jött, mosolyogva megy el, elmondja dicsérő, rövid, jól betanult pohárköszöntőjét és itt hagy bennünket.

Mi aztán szétnézünk. Régi szegénységünk fel is éled menten. A diszruhák ujból szekrénybe kerülnek. Az udvar is elmegy. Megkap az is mindent, miért jött, miért megy és mi, ha lecsendesültünk, ha kijózanodunk, huzzuk az életnek súlyos s nehéz jármút. Nem veszekedünk: el vagyunk kábulva, le vagyunk szerelve, le a sárka földig, le vagyunk mi főzve. A nagy királyjárás kapóra jött éppen. Hogy ha nem egyébből: nemzeti vívmányként eléllünk belőle négy-öt esztendeig.

Barbárok, szamarak, udvariatlanok nem is lehetünk. Ezek után — nem rebelliskedhetünk. Szavazunk mi vigan a delegációban, szavazunk borura-derüre az országgyűlésen. Katonát, ha kérnek: híz a több lesz, a mi dicsőségünk. Telni fog belőle, diszbevonuláskor az uttest másik szélére is. Tiszti fizetést is szavazunk, ha kérnek. Hadd teljék ruhára, dolmányra, mentére, fényes sarkantyura. A mi dicsőségünk, — amint láttuk — ez is. De szavazunk mást is, választói jogot, — ezt már kérni sem kell. Ugy, amint találják, ugy kell az minékünk: a magyarság és az intelligencia javára. Csinálunk fuziót. Egy táborba szállunk. Nemzeti dicsőségünk, nagy függetlenségünk büszke táborába. Lesz adóreform is. Valamiből csak ki kell állítani ezt a dicsőséget. Sőt ha tovább kérnek: a bosnyák gránicot ajándékba adjuk. Vigye Ausztria! Mi csak ráfizettünk. Hasznát nem vehetjük. Kinlódják ő vele.

Ujból kidörzsölöm mámoros szememet. Ujból csak ezt látom. A sok parádéból magyar nem volt semmi. Velünk csináltatták: nem nekünk csinálták. Mulattak s mulatnak tovább is mi rajtuk. A számlát azonban velünk fizettetik. Tündérfényű világosság elömlött a Dunára: a magyar nép, a szegény nép, csak a fejét vakarja...

SZEGEDIEK A KIRÁLYNÁL.

Szobrot vitték neki ajándékba.

A szegedi Erzsébet-szobor leleplezésének évfordulója alkalmából a szegedi hölgyek nyolcztagu küldöttsége járult a király elé Kelemen Béla főispán vezetésével, hogy a szobornak kicsinyített mását felajánlják az uralkodónak. A

király a küldöttséget az általános kihallgatások során, közvetlenül a valóságos belső titkos tanácsosok után, fogadta a várpalota rendes fogadótermében. Kelemen Béla főispán, a küldöttség vezetője a küldöttség tagjait bemutatva, a következő beszédet intézte a királyhoz:

— Császári és apostoli királyi felség, legkegyelmesebb urunk! Megdicsőült Erzsébet királyasszony szobrának leleplezése éppen egy évvel ezelőtt kiváló ünnepek keretében folyt le Szegeden és ezen alkalommal a szegedi nők elhatározták, hogy a szobornak egy kicsinyített mását elkészítetik és azt a megdicsőült királyasszony kegyetes emlékeztetül felségednek, Szeged újjáratójának alattvalói hódolattal felajánlják. Az itt megjelent női küldöttség, illetve Szeged város társadalmi nevében kérem felségedet, miszerint a hálás érzetű lakosság figyelmességének ezt a jelét, az elkészült szobornívét legkegyelmesebben elfogadni méltóztatásuk.

Ő felsége a szegedi hölgyek hódolattal igen kegyesen fogadta s a beszédre válaszul, örömet fejezte ki afelől, hogy a boldogult királyasszony emlékeztetnek Szeged város szép szobrát emelt és a kegyetes emlékezés jelét, a ma felajánlott miniatúr megköszönte a hölgyeknek. Ezután a király felszólítására az egész küldöttség a fogadóteremmel szomszédos teremben felállított szobor meglekintésére indult. Az egy méter magas karrarai márványból készült és gyönyörűen sikerült szobor talpazatára a következő sorok vannak vésvé:

ERZSÉBET KIRÁLYASSZONY
KEGYELETES EMLÉKEZETÉUL
I. FERENCZ JÓZSEF
Ő CSÁSZÁRI ÉS APOSTOLI
KIRÁLYI FELSÉGTÉNEK,
SZEGED ÚJJÁTEREMTŐJÉNEK,
HÓDOLATTAL FELAJÁNLIJK:
A SZEGEDI NŐK.

A király sokáig és látható megindulással állott a szobor előtt, majd Kelemen főispánhoz fordult és megkérdezte, hogy a szobor kinek az alkotása.

— Ligeti Miklós szobrászművészé, felség, ugyanazé, aki az eredeti Erzsébet-szobrot megalkotta.

— Mikor volt a leleplezés? Ugyebár, tavaly? — kérdezte aztán a király.

— Igen, felséges uram, most egy esztendeje.

— Hol van elhelyezve a szobor Szegeden?

— A város egyik legszebb parkjában, a Stefánia-sétányon, felséges uram, — felelte a főispán. — Ez a miniatúr teljesen az eredeti szobor mása s annak egyötöd nagyságában készült.

— Valóban igen szép és én még egyszer köszönöm önöknek.

Aztán a király távolabb lépett a szobortól, ujból a főispánhoz fordult:

— Szeged városa, ugyebár, napról napra szebb lesz? Ugy hallom, igen sok új építkezés folyik?

— Mindent elköveztünk, felséges uram, hogy Szeged a haladás útján egy percze se álljon meg, — válaszolta Kelemen főispán.

Ő felsége aztán a küldöttség élén ujból a fogadóterembe ment át, ahol szívesen módon meghajlással búcsúzott el a küldöttség tagjaitól.

C S A L Á S.

Beszélgetés a törvényszék folyosóján.

Lucián írja a Pesti Napló-ban:
Dr. A.: Elvégre ön elég vén törvényszéki róka.

Dr. B.: Ami azt illeti, harmincz év óta foglalkozom büntető ügyekkel.

Dr. A.: Jó, tegye a kezét a szívére és mondja meg nekem, mi a család?

Dr. B.: A büntetőjogi értelemben vett család?

Dr. A.: Igen.

Dr. B.: Fogalmam sincs róla... azaz mégis...

Dr. A.: Gondolkozzék csak.

Dr. B.: Felesleges. Harmincz év óta

gondolkozom fölötte, s ott állok, ahol a mádi jogtudós. Ravasz fondorlat... Punctum.

Dr. A.: Nos, mi az a ravasz fondorlat?

Dr. B.: A bírósági utvesztő, melyben az igazság bujkál.

Dr. A.: Helyes, folytassa.

Dr. B.: Maga a kifejezés semmit sem határoz meg és inkább stilusbeli csintalanság, mint jogi determináció. Az étellel vívott harcban minden ember fondorkodik, ravaszodik a saját hasznára. Néha egy csókért oly fondorlatos ravaszágokat követnek el, hogy a notórius szélhámosok eltörpülnek mellettünk. És a csaló voltaképpen ott kezdődik, ahol a ravaszág és a fondorlat durván, otrombán kiütözik. De vajjon ravaszág-e ez? Vajjon fondorlat-e ez? Nem tudom. Aztán nem is a csalótól függ a ravaszág és a fondorlatnak a sikere, hanem a megcsalttól. Próba jár meg valaki Kornfeld Zsigmondot bankrészevényekkel becsapni. Ellenben a nép egyszerű emberére olyan részvényt is rá lehet szólni, amelyek tele vannak sajtóhibákkal.

Dr. A.: Egész jó csapason van.

Dr. B.: Én kölesönkerek öntől ezer koronát azzal az ürügygel, hogy nagy vagyont örököltem a nagynénem után. Helyes. Ön, mint afele körmönfont fiskális, mielőtt a kölesönt adná, meg fogja várni nagynénem halotti bizonyítványát és a hivatéki kimutatást és a végrendeletet. Ha ezek fedik szavainat, ön folyósítja a kölesönt, ha nem — nem. De tegyük fel, hogy ön elmulasztja a szükséges óvatosságát és anélkül is ideadja az ezer koronát.

Dr. A.: Mi van akkor?

Dr. B.: Kód, homály, kétség... A bírő találmára csalónak mond, vagy egyszerűen hazugnak. Az előbbi esetben elítél, az utóbbi esetben felment. És én nem tudom, melyik esetben ítélt igazságosan. Az egyszerű hazugság önnel szemben nem feltételez semmiféle ravaszsgot, semmiféle fondorlatot. Ennélfogva hiába csaltam ki öntől ezer koronát, büntetőjogilag ez a csalás nem minősül csalásnak. És mégis az... Vagy ha ugy nem tetszik, nem az... Csaknem minden egyes eset ilyen két-

ségek között kerül a bírői ítélet elé. Mennyivel egyszerűbb Perzsiában a bírő helyzete. Ott a hazugságot, a logikonikusabb hazugságot is csalásnak minősítik és szigorúan büntetik. Ezt a joggyakorlatot természetesen nem honosíthatjuk meg. Ez esőbe, forradalomba, feloszlásba kergetné a társadalmat. Erre gondolni sem szabad. Hands off. Nekünk elsőrangú társadalmi és jogi érdekünk, hogy a hazugságot szentnek és sérhetetlennek nyilvánítsuk. Ez az ugynevezett suprema lex. Hazugság nélkül mozogni sem tudunk, még kevésbé politikát, művészetet, irodalmat csinálni. Bennünket a családi erkölcs, a társadalmi tisztesség kényszeríti a hazugságra. A hazugság össze van forrva a kultúrával, mely azt híszem, benső lényegében maga is hazugság. De ez nem tartozik ide. Beszéljünk a csalásról... Azaz ne beszéljünk, hanem elégedjünk meg azzal, hogy a csalás csak magánvádra üldözhető, különben a bírák beleörülnek. Ez az én nézetem... Egyébbel nem szolgálhatok. Nincs is időm rá. Megyek egy csalót védeni. A legveszedelmesebb gazemberek egyike, ennél fogva bizonyos vagyok benne, hogy fel fogják menteni. Ajánlom magamat. [Elrohán.]

WÁRADY LAJOS

Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézésére.

PÉNZKÖLDÉS AZ Ó-HAZÁBA.

Az összes hájvonalak képviselője.

HÁZAK VÉTELÉ ÉS ELADÁSA.

magyar közjegyző

449 S. Broad St., Trenton, N. J.

Dr. Wm. Julian

FOGORVOS

186 S. BROAD STREET, TRENTON, N. J.

Található d. e. 9-től este 8 óráig. Forduljon

bizalommal dr. Julianhoz. Gondos foglalté

tekért jóállást vállal. Interstate Phone 1024.

TÖKE: 100.000 dollár. FELESLEG: 500.000 dollár.
Elnök Sand. B. Price. Aleln. I. L. Peck. Péntzt. H. C. Shafer. Hely. péntzt. Jas. Blair jr.

SCRANTON SAVINGS BANK

120 és 122 WYOMING AVENUE. — — — — SCRANTON, Pa.
Alapított 1867-ben. Alapított 1867-ben.
ÉSZAKKELETI PENNSYLVANIAI TAKARÉKPÉNZTÁR.
LEGRÉGIBB TAKARÉKPÉNZTÁR.
Ez a bank elősegíti az embert a takarékoskodásban.
Kamatokat januárius 1-én és július elsején fizet.
BETÉTEK ELFOGADÁSÁRA SZOMBAT ESTE HÉT ÓRÁTÓL NYOLCIG NYITVA VAN.

Testvér is, tanu is Bizonyítja. A Collins N. Y. Medical Institute

Tekintetes orvos Úr!

Az itteni orvosok véleménye és minden tünet tanúsága szerint főegészséges szenvedtem s miután sem itt, sem a környéken nem találtam segítyt, Önböz fordultam, s az Ön kitűnő gyógymodja és hatásos orvosságaitól teljesen kigyógyultam, ma már jól érzem magam s az életemet fenyegető nagy veszedelem elűnt teljesen. Fogadja ezért leghálásabb köszönetemet.
Vintondale, Pa. P. O. B. 98. Székra Pál, patiens.
Eltértem:
Székra János, testvér és tanu.
Mihály Pál, tanu.

Egy anya családi öröme és boldogsága.

Kedves jó Doktor Úr!

Tizenkét évig voltam magtalan, mindennemű megvolt, csak egy gyermek bírviztől teljes boldogságunkhoz. Mindent próbáltam, de egy orvos sem ismerte fel bajomat, mígnen Önböz fordultam, s Ön felismerve anyamék bajomat, abból kigyógyított, s ma már boldogságom teljes. Egy szép kis fiam született s én egészséges is vagyok, meg a legboldogabb anyja is a világon. Fogadja ezért leghálásabb köszönetemet.
Drochester, Nebr. R. F. D. S. Jirsa Mária.

Hy kitűnő eredményeket felmutató orvos tanácsának igénybevételeit melegen ajánljuk a szenvedőeknek.

A Collins N. Y. Medical Institute

140 West 34th St. NEW YORK.

PRÁGER JÓZSEF

MAGYAR ÜGYVÉD, JOGTANÁCSOS ÉS KÖZJEGYZŐ.

Pótló: 23 BROADWAY, NEW YORK. Pótló: 238 E. 14th UTCZA, 11th emelet.

ahol naponta esti hat óráig kezdve található.

ELVALLAL BARMILY PERES ÜGYET MELYNYOS ÁRAK MELLETT.

SZABÓ LAJOS POSTAMESTER

CHROME, N. J. ÉS VIDÉKE

Egyedüli magyar közjegyzője. Hajó- és vasuti jegyek törvényes ügynöke.

Pénzszállítás Európa bármely részébe. Az Egyesült Államokban engedélyezett Money Orderen szállítások, hol \$10.000 óvadék van levéve. Minden részben törvényes ügyeket a legszakszerűbben elvégzek. Tanácsot és utalgatást ingyen adok. Cím:

LOUIS SZABÓ, CHROME, N. J.

SZOMORU NAPOK.

REGÉNY.

Írta: Jókai Mór.

[Huszontötödik folytatás.]

„Megállj!” — hangzott a tolongó néptömeg elé.

Egy percze elhallgatott e szóra a tábor. Megállt a népség.

„Fegyvert tölts!”

A katonaság, mint egyetlen sokkezü gép, egyszerre bocsátá lábhoz fegyverét, hallatszott a vas puskavesszők koppanása a fegyverek csöveiben. Azután megint egy zördülés; minden fegyver kezben volt egyszerre.

A tolongók kezdtek egymásra nézni s az előljött gondolkodtak a hátuljokról, hogy milyen jó azoknak ott kiabálni.

A tábornok a lármázó tömeg elé loagolt s kemény hangon kiálta rájuk: — Mit akarnak önök? Mi bajuk? Miért tolongnak az utcán?

Az emberek egymást sziszegtek előre; végre egy elkíáltá magát:

— Itt van Mátyás mester. Beszéljen, Mátyás mester.

— Eljen Mátyás mester.

A tömeg közül egyszerre egy bőrkötényes polgártárs emeltette ki, fején esküvel, kezében szuronyos puskával, ki a többiek vállain át a tábornokig szállított s ott levetődött.

Itt van Mátyás mester.

Ha kezei nem árulnák is el, miknek bütykei lemoshatatlanul be voltak beszamozva szurokkal, a bőrkötény mellett feledett kárméntő bizonyosságot tenne róla, hogy a kérdéses férfi az igaz, érdemes polgárok osztályához tartozik, akik az emberiséget tyukszemekkel el látják. Bajusza hetvenhét karikába volt sorolva szépen, s azonkívül minden mondanál szokott egyet rántani a fejevel és a vállával, mintegy nagyobb bizonyosságot.

Mátyás mester hírhedt piaci szónok, toszatívó ezéh-gyűléseken, kitanult mászmag és elismert disznó-ölő, annál fogva szélesen ismeretes az egész városban.

Nem is fél ő sem a várostól, sem a vármegyétől, még a generálistól sem, a hogy azt most is megmutatja.

Odaáll bátran a tábornok elé, végig-sodorintja kaskaringós bajuszát s olyakat csap a puskával a földre, mint ha az volna a szándéka, hogy mentül hamarabb letörje az agyát. Megköszörli a torkát, s nem egészen rekedt, hanem éles hangon tesz hozzá illető mondatát:

— Nagyságos generális ur. Mivel hogy nagy lévén, és aképpen származván, hogy a mi emberi massánk ebben a comitívában [érsd comitátus] rendkívül módon elszaporodott: mindazonáltal a tekintetes impostoratus [érsd compossessoratus] arra a causara vete-medett, hogy ez így semmiképpen se jól legyen, és abban igaza is van, mert a ezéhbeliek már nagyon nagy qualitatással vagynak, ellenben nincsen igaza, a szükséges legények számtalan kevesen lévén tehát. Elhatározottam e képen, hogy miután minden ember azt beszéli; nincsen is különben, ami igaz is. Nagy az ellenségnek az országba való impulsusra kívánatos óhajítása. Mindamellett, hogy ennek eleje vétes-sék, és confirmáltassék, a plenipotentiák mellett az határozottam, hogy a patikárusok készítsenek valami mias-mát, amelynek decretuma által az emberek üdvös korlátok között tartatód-janak. Immár pedig ez így lévén és ezt a nép megtudván, máris a szomszéd tractusokban és sequestrumokban la-kozó secularis népség fellázadt és tudni akarja, hogy hogyan és miképen? Ezt én meg nem mondhatom, nem akaráván magamat apprehendálni, de anynyit bizonyosan mondhatok, hogy már egy vásárra járó legényemnek össze-buzta a lábait a gőres; és én tudom, a mit tudok. Ha tehát a nagyságos gene-rális ur kívánja és helyesnek találja, hogy az emberek, az ország közhaszná-latára megcsinálják a revolucziót, ez-iránt egészen alázattal és tisztelettel megkérlek. És mi nem vagyunk boldond emberek.

Ez elmés és különösen értelmes dik-ező alát azonban a népség merészebb csoportjai egészen előre tolakodtak, és igen valószínű volt, hogy a magyará-zatot néhány pillanat múlva kézzelfogha-tóbb tények fogják megadni.

A tábornoknak pedig az általános

emberiség és hazafiság érzelmein ki-vül még egy nagy oka volt a zajos és véres jelenet elkerülésére.

Beteg neje tán éppen a halál küszö-bén van e perczben. Egy sor lövés, egy órai utcai harez annak bizonyos halá-la lenne.

Ez aggasztó helyzetben az utca át-elleni oldaláról egy lovas látszott köze-líteni, ki nagy bajjal bírt keresztültör-tetni a sűrű néptömegben, mely csak azért nyitott előtte utat, mert a lovag egy iratot lobogtatott kezében, szüntel-en azt kiáltozva, hogy ez felszólítás a néphez, ő a vezérrel akar szólni.

— Ki itt ez érdemes honfiak vezére?

Vértessy rejtélyes lengyelét ismeré meg a lovagban, kibén gyanut kezdett vetni, azóta, hogy az elítelt nem akart emlékezni rá.

Az elítelt szavaiban mégis összefüg-gésnek kell lenni. Egy óra előtt egészen örült beszédnek tartotta azokat.

— Hol van a nép vezére? — kiálta Kamienszka, izzadt lovával a nyílt térig vergődve.

Mátyás mester büszkén mutatott a bőrkötény alatt dobogó hő kebelére, hogy ő lesz az.

Kamienszka nagyszerű páthosszal nyujtá át az érdemes hazafinak Numa Pompilius felszólítását, melyben a székvárosi eszmiadiák, szabók és pékek azon bizalommal tiszteltetnek meg, hogy a főhadiszállás számára bizonyos ezerekbe vágó eszmiákat, nadrágokat és megfelelő zsemlyéket süsseknek, var-ranak és öntsének és azokat haladéktal-anul átküldjék.

— Mit cselekszik ön? — kiálta rá a tábornok francia nyelven. — Én az első mocczanársra szétveretem az em-bereket.

— Olajat töltök a tengerre, — felelt az ifju lovag hasonlóan. — Egy óra alatt haza fog menni minden ember.

Mátyás mester két kézre fogta az irást, puskáját az alatt térdei közé szo-rítva, s elolvasta azt figyelmesen.

Szemlátomást képzelhető volt, hogy egyesedet ki a bajusza ijedtében, a mint annak a végére jutott.

— Hát ez pár eszma!

Egy sóvány, állig begombolt polgár-társ nyujtogata a nyakát szörnyen három közbenálló ember háta mögül, szemét előre meresztve a távoli írás felé; az Csíhos mester volt, jellemére nézve becsületes szabó.

— Itt van, olvassa kend is, — szólta Mátyás mester.

Az hosszú kezét kinyujtá három elő-te álló emberen keresztül s egy csomó szabó hitsorsos fejét odaesődtve magá-hoz, felolvasá a proklamációt fenhan-gon is.

— Háromezer nadrág.

Az oroszlámpék nem hallotta, mit beszélnek, de füleit megütötte a kenyer és zsemlye.

A veszedelmes felhívás egy percz alatt megtette a körutat a sokaság közt, lassankint eltűnve a hátul álló csöcsel-ékben.

És ahol egyszer megfordult, ott bá-mulatra méltó módon kezdte hosszúra nyulni az arezok, elesendesülni a szá-jak; mozgás, zugás lett a zajból. Mátyás mester, Csíhos mester, meg az oroszlámpék hült pófakkal kezdtek ér-tekezni. A hátrább állók huzdáltak a fal mellé, mint akik nem akarnak ide-tartozni.

Végre Mátyás mester nekitámaszto-tta a puskáját valaki hátának, maga le-vette a kalpagját, lesimította a baju-szát s odalépett nagy kételkedő ábrá-zattal a tábornok elé; elől, hátul vakar-va a nyakát.

— Megkövetem, nagyságos tábornok ur. Mert talán nem is tetszett enemet egész voltaképpen megérteni. Ámbátor én sem azt nem mondtam, hogy így, vagy amugy: ez vagy amaz: azt pedig épen nem akartam mondani, hogy ta-lán s a többi; de mégis hanemha eta-lántán tulajdonképen koránsem lehet-tett volna kivenni a dolgok mivoltából, hogy az instantiák hová infestálnak? arra nézve bátor vagyok kénytelenített-ni azon szívességre, miszerint a nagy-ságos tábornok urat az érdemes polgár-ság és az itteni lakosok részéről azon nyilatkozatban szerencsésültem, hogy nem is mi akarjuk a tekintetes vár-me-gye urait és a nagyságos katonaságot delibartum elé vonni, sőt inkább praestanter arra akartuk kérni a nagy-ságos tábornok urat, hogy ama gonosz országháborítókat, akik tüzzel, vassal közelednek békességes városunkhoz, ezt mitőlünk távol tartani méltóztat-sék: amire való nézve, mi is és az ősz-szes fegyveres polgárság a mi szolgálatainkat felajánlván, hogy a nagyságos tábornok ur parancsolatára a mi ha-zánkért, városunkért, a tekintetes vár-

megyéért és a főltségért vérünket és lé-letünket ontani készek lehessünk. Akasz-tófára való tudniillik. Akiknek még hater ezer pár eszma kellene?

Alázatos szegény szolgálja.

A tábornok nem állhatta meg, hogy esendes el ne mosolyodjék e szerény köpönyegfordítási gondolatra.

Vértessy kivont karddal inte a kato-naságnak, hogy bocsássák el fegyverei-ket s a szokott őrségen kívül vonulja-nak vissza a laktanyába.

A lármás gyülekezet még egyszer hangos vivatot kiáltott a tábornoknak, azután botjaival és ökleivel mindenféle távolesó tárgyakat fenyegetve, nagy zugással széjjeloszlott.

Az oroszlámpék maradt legutójára, mint akinek legjobban megfeküdte a gyomrát bizonyos számú kenyér és zsemlye kivétele. Csak akkor tért ma-gához, midőn már a többiek mind elta-voztak; akkor odament az ifju lengyel lovaghoz, s kövér újjával szépsízkálva a levegőt, mondá neki:

— Nem lesz abból semmi, uram.

Azzal köszönt és futott haza.

Kamienszka a furcsa zendülés oszlá-sa után a tábornokkal együtt belova-golt a kaszányaudvarra, ott mindket-en leszálltak lovaikról és siettek a ki-hallgatási terembe.

Mindkettőnek volt valami sürgős mondanivalója, amit nem lehetett a kö-zönség előtt tenni.

— Uram, — sietett a tábornok előbb elmondani a magát. — Bárki legyen ön, nekem igen kellemes szolgálato-tt, amit én önnek reményelek vissza-fizethetni.

— A veszély közepéből jövök, tábor-nok ur, — felelt vissza gyorsan a hős delnő, mint akinek perceivel gazdál-kodni kell még a beszédben is. A me-gye közepében gonoszlelkű lázadás ütött ki, melynek legelső összetartó esomója kezembe jutott. Ugy jutottam hozzá, hogy szinte a nyakamra hurko-lódott az. A természeti csapás, mely ránk közel, alkalmat adott egy rég ké-szítgetett terv végrehajtására a legfé-lmetesebb rajongóknak. Im, itt a kiáltvány, mely egy nap múlva az egész országot be fogja repkedni.

A tábornok bámulva olvassa az át-nyujtott iratot.

— A rablásvágy, a boszúállás, a nép butasága erős szövetségesei ez örült merényletnek, mely ha erőre kap, né-hány hét alatt más alakot adhat Euró-pa térképének. Még most csekély a láng. Csupán néhány faluban tört ki. Ez éjjel meg fogják rohanni a hétfalusi kastélyt. Ez lesz a kezdet.

A tábornok arca vonaglott. Az el-ítelt szava igaz volt.

— Ott urat és eselédet megölnek. Meg kell őket ölnök, hogy a lázadás részeseinek lehetetlenné tegyék a visz-szatérésre való gondolatot. Ez a kezde-te a kétségbeesési hareznak.

A tábornok csegett. Egy belépő hadsegéd fülebe néhány szót sugott, az-zal leült és irt nagy sebesen, intve Kamienszknának, hogy folytassa.

— Tábornok ur! még most egy csa-pással elfojtható a tűz. Még most egy merész tenyer, mely nem félti magát a megégéstől, letakarhatja a vulkán szá-ját, ha az rögtön cselekszik, nem várja a napot, nem óráit, nem perczet, hanem téve rögtön. Egy nap, egy óra, egy percz alatt minden történhetik, ami so-ha jóvá nem tehető.

Az ajtó előtt láncszörrenés volt hall-ató; két ór az elíteltet vezeté be, a por-koláb utána jött.

A tábornok folyvást leveleket írva, beszélt hozzá.

— Ifju ember, vetesse le kezeiről azo-kat a láncokat. Kérjen magának had-segédemről egy kardot. Azt kösse fel.

Az ifju Hétfalusi bámulva mereszté szemét maga elé s hagyta levétetni lánc-zait és hagyta oldalára köttetni a kar-

dot, s nem vette észre, hogy mellette két lépcsényre egy idegen ifju áll, aki-nek oly neheze esik könyekre nem fa-kadhatni; nyakába nem borulhatni, mi-dőn őt ily nyomorultnak látja.

[Folytatása következik.]

A NAP

A magyar eljárási rendszerű, Magyarországra legelőször és legteljesebb naplaja.

Felolvasó szerkesztője: Braun Sándor.

Politikai főmunkatársai: Brédy Sándor, Lengyel, Székely és dr. Kalmár Antal.

A NAP a 45-ös számig legelőször kint van a 67-ös politika legteljesebb kiadásában.

A NAP nemcsak a legkisebb lap, de a LEGOLCSÓBB IS.

Előfizetés Amerika területére egész évre \$5.00 Félévre \$2.50 Negyedévre \$1.25

A NAP kiadóhivatala: Budapest, VIII. ker., Rökk Székház-u. 9. sz.

James J. Bowden BUTOR, SZÉNYEG ÉS HÁZTARTÁSI CZIKKEK NAGY ARUHÁZA.

547 BROAD ST., TRENTON, N. J. Bell Phone 299 D. Szolid árak ugy készpénz, mint részlet-fizetésre.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Ha e lapot magával hozza, 5 percents engedményben részesül.

ELSŐ NEMZETI BANK [FIRST NATIONAL BANK] LEECHBURG, PA.

Összes tőke: \$450,000.00. IGAZGATÓTANÁCS: Alfred Hicks, James Small, Joshua Klingensmith, C. J. Nieman, J. R. Long, L. W. Hicks, Geo. W. Thompson.

ÜGYVEZTŐ: Albert B. Windt. A LEECHBURGI ELSŐ NEMZETI BANK ugy az Egyesült Államok, mint Pennsylvania állam bankfelügyelete és közvelen ellenőrzése alá tartozik.

AZ ÖN BETÉTJE Ezen bankban teljesen biztos és bármikor előleges felmondás nélkül kivetheti.

BETÉTJEIT EGY DOLLARTÓL feljebb posta útján is küldheti és mi azonnal megküldjük önnek a betétkönyvecskét.

PÉNZT KÜLDÖNK a világ bármely részébe a legutányosabb áron és a leg-rövidebb idő alatt.

AZ ÖSSZES HAJÓTÁRSASÁGOK hivatalosan kinevezett ügynökül lévén, hajó-jegyeket nálunk a hajótársaságok eredeti árán vásárolhat.

Kérjen bővebb felvilágosítást levélileg. C Z I M: FIRST NATIONAL BANK, LEECHBURG, PA. BESZÉLÜNK MAGYARUL.

THE 'STATE BANK' AZ ÁLLAM BANKJA

378 Grand Street, New York City. Elnök Richard O. L., alelnök Kohn A. nold, másodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros Voorhis A. I., alpenztáros Kneisel János.

Tőke, felelesleg, nyeresemény, több, mint \$1,000,000. Betétek több, mint 16,000,000. Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden részébe.

HAJÓJEGYEK minden vonalra kaphatók.

RIZSAK JÁNOS passalei pénzküldő budapesti irodája IV., Sütő-utca 6. szám alatt van. Irodavezető: RIZSAK MIHÁLY.

Pres.: Joseph Soisson. Cashier: E. R. Floto. THE YOUGH NATIONAL BANK of CONNELLSVILLE, Pa. Ez a nemzeti bank minden betét után 4 szá-zalékot fizet. A connelvillei és környékbeli magyarság figyelmébe ajánljuk.

Advertisement for RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ. Includes a portrait of Rizsak János and text describing his services as a notary and agent for various banks and companies. Text: RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ. MAGYAR PÉNZKÜLDŐ és VÁLTÓINTÉZETE 127-2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J. PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az 6-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője. MINDENMÉRT közjegyzői okiratok szakszerűen kiállítottak és konzultatívul hitelesítettek. Jogi, katonai és telekkönyvi ügyekben pontosan járunk el. REAM BIZOTT ÜGYEKben pontosan és lelkiismeretesen járunk el. AZ UTASOKAT SZEMELYESEN ELKISÉREM a hajóhoz. UTBAIGAZITÁST, felvilágosítást és tanácsot INGYEN adok. FIOKÜZLETEK: ALPHA, N. J. WHARTON, N. J. FRANKLIN FURNACE, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.

E rovat alatt oly bankcézgeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek cszáljából.

NEW YORK ÁLLAM. KNAUTH, NACHOD és KOHNE, 15 William street, New York. KISS EMIL, 104 Second Ave., New York. Tíz év óta fennáll.

NEMETH JÁNOS, 457 Washington street, New York. DEUTSCH TESTVÉREK, 319 Houston street, New York. Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.

ROSETT MORITZ, 197 Stanton Street, New York. Alapított 1879-ben. Pénzküldések és hajójegyarusítás. Fiókirodák: 145 Montgomery street, Jersey City, N. J., 447 State street, Perth Amboy, N. J., 22 N. Main street, Wilkesbarre, Pa., 143 Federal street, Youngstown, O.

SCHWABACH MAGYAR BANKHÁZA, 1431—1 Avenue, a 74-ik utca közelében. Pénzküldéseket gyorsan és biztosan eszközöl. Hajójegyeket minden vonalra árusít. Közjegyzői okiratokat kiállít és hitelesített. Bankárok, hajójegy- és vasuti, ügyvédi- és közjegyzői iroda. Kölcsonkönyvtár.

PENNSYLVANIA ÁLLAM. B. HENDLER, successor to A. HENDLER SON & Co., Cassandra. Pénzküldemények Magyarországra és Európa bármely részébe olcsón, gyorsan és biztosan. Hajójegyek az összes vonalokon az 6-hazába sehol olcsóbban nem kaphatók.

FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Minersville. Alaptőke \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyeresemény \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.

RÓTH JÓZSEF és FIAI, a Monongahela-völgynek legrégebbi bankháza, saját épületben, 610-ik Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport. Pénzküldés az 6-hazába gyorsan, pontosan a legolcsóbb ártólammal. Hajójegyeladás az összes vonalakra a legolcsóbb ártólammal. Közjegyzői okiratokat szakértelemmel kiállítanak és a konzultatív hitelesítést beszerzik. Czm: Jos. Roth and Sons.

HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. Duquesne Magyar Amerikai Takarékpénztár és Hittelársulat, Duquesne. Alaptőke és főössleg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankháza egyik s az egyedüli magyar államig ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesi magyarok. Fizet két százalékot csekk számlára, 4 százalékot betét-számlára. Pénzküldés, hajójegyeladás és közjegyzői iroda.

KLEIN JAKAB, magyar bank- és váltóüzlete, 1340 Penn Avenue, Pittsburg. Megbízható pénzküldő és hajójegyelárusító. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyeknek elintézését.

KAIL G. ARPAD, Uniontown, Pa. Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés. FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Leechburg. Összes tőke \$450,000.00. Bankbetétek elfogad. Pénzküldő és hajójegyiroda.

SCRANTON SAVINGS BANK, Scranton, 120—122 Wyoming Ave. Tőke 100,000 dollár. Főössleg 500,000 dollár. Északkelet-Pennsylvania legnépesebb takarékpénztára.

OHIO ÁLLAM. PERCEL LAJOS, 532—534 Pearl street, Cleveland. MOSKOVITZ J. D., 1441 W. Dakota st., Dayton. Közjegyzői iroda. A hajótársaságok törvényes ügynöke. Pénzküldés a világ minden részébe jótállás mellett, olcsón és gyorsan.

PAPP MIKLÓS, 3929 Lorain Ave., Cleveland, O. Államig engedélyezett hajójegy, pénzküldés és közjegyzői iroda.

WISCONSIN ÁLLAM. MERCHANTS AND SAVINGS BANK, Kenosha. Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékpénztéket elfogad.

NEW JERSEY ÁLLAM. RIZSAK JÁNOS, 128 Second street, Passaic. Pénzküldés és hajójegyek. Bármilyen okiratokat elkészít.

JOSEPH MAJOR MYERS, Phillipsburg és Alpha. Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.

WARADY LAJOS, 449 S. Broad St., Trenton. Pénzküldő és hajójegyiroda. Házak, telkek vétele és eladása.

Charles R. Kear elnök. Harry F. Potter pénztáros.

ELSŐ NEMZETI BANK FIRST NATIONAL BANK MINERSVILLE, PA.

Alapított 1864-ben. Schuykill-County legöregebb nemzeti bankja.

Alaptőke \$50,000.00. Tartalékalap és szét nem osztott nyeresemény 75,000.00. Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti.

Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank- vagy postautalvány útján eszközöl.

